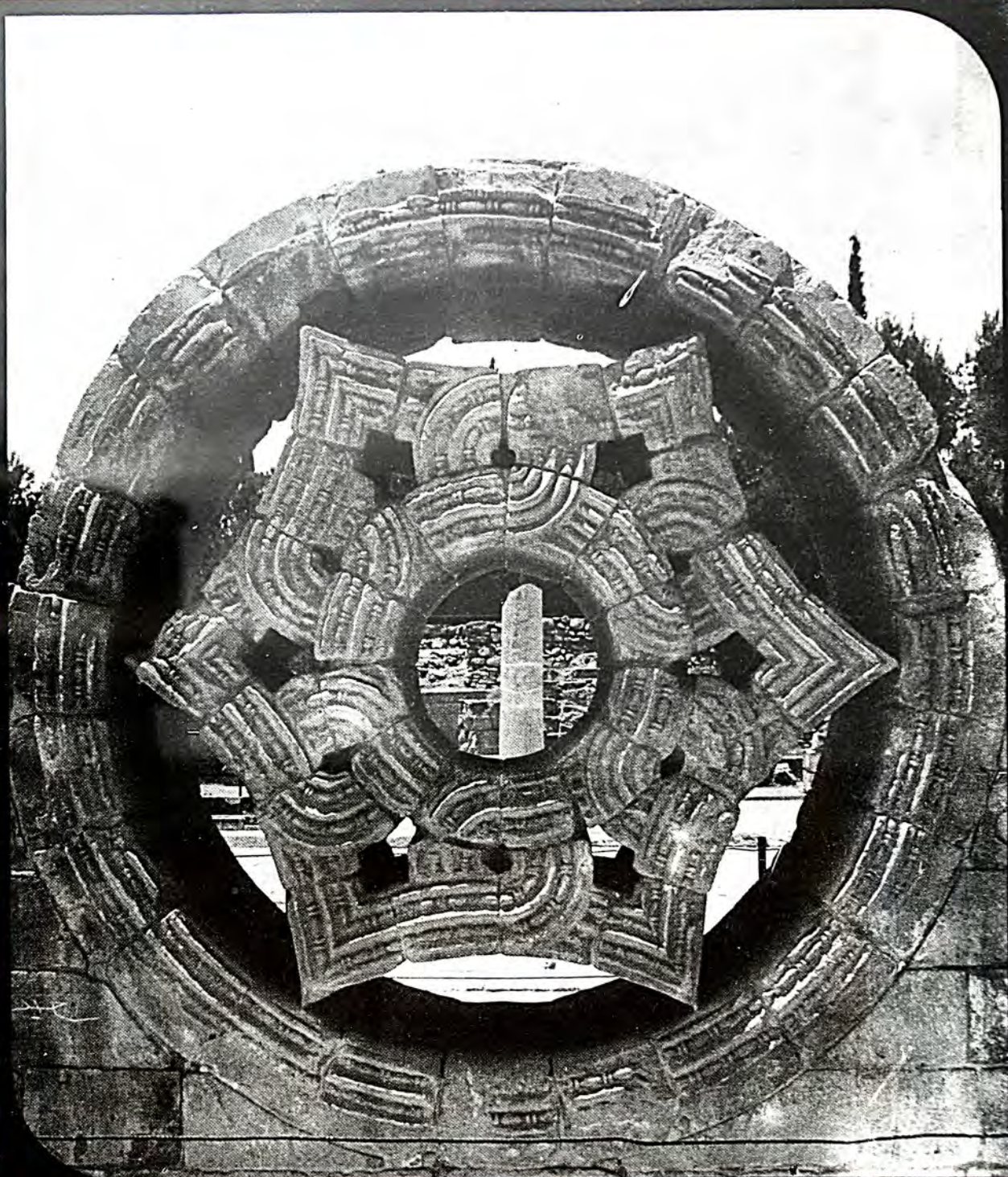

ΧΡΟΝΙΚΑ זכרונות

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ε' • ΤΕΥΧΟΣ 50 • ΙΟΥΝΙΟΣ 1982 • ΣΙΒΑΝ 5742

HISHAM PALACE, JERICHO.

ייריחו סגרת ומסגרת

«Η δέ Ίεριχώ ἦτο συγκεκλεισμένη καί ὠχυρω-
μένη».

(Hesham Palace, Jericho)

Η ΣΥΓΧΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΟΥ ΚΑΙ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟΥ

ΘΑ ΚΙΝΔΥΝΕΥΑΝ οί στηλές αὐτές νά κατηγορηθοῦν γιά μονοτονία κι ἐπαναλήψεις ἄν τά γεγονότα τῶν ἡμερῶν δέν ἔκαναν ἀναγκαῖα τήν ἐκ νέου προβολή μερικῶν ἀληθειῶν.

ΕΧΟΥΜΕ ΓΡΑΨΕΙ κι ἔχουμε πολλές φορές ἐξηγήσει τή διαφορά μεταξύ τῶν **Ἰσραηλιτῶν** (Ὑπηκόων τῆς ὁποίας χώρας, Ἑβραίων τό θρήσκευμα) καί τῶν **Ἰσραηλινῶν** (Ὑπηκόων τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ, πιστῶν ὁποιασδήποτε θρησκείας ἢ δόγματος). Ἐχουμε ἐπίσης ἐξηγήσει ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε Ἕλληνες πολῖτες, Ἑβραῖοι τό θρήσκευμα. Ἐχουμε, κατά τό Σύνταγμα τίς ἴδιες ὑποχρεώσεις, τά ἴδια δικαιώματα, τήν ἴδια θέση στό Ἑλληνικό Κράτος ὅπως κάθε ἄλλος Ἕλληνας. Ἡ διαφορά τοῦ ὅτι ἀνήκουμε, σέ θρησκευτική μειονότητα (σέ μία χώρα ὅπου ἡ πλειοψηφία ἀποτελεῖται ἀπό Χριστιανούς Ὁρθόδοξους), αὐτό δέν παίζει κανένα ρόλο στήν ὑπηκοότητά μας.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΒΡΑΙΟΙ, ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι στήν Ἑλλάδα ἢ ἄλλοῦ, ἀνήκουν σέ κόμματα, σέ συλλόγους, σέ σωματεῖα, σέ παρατάξεις, σέ ὁμάδες. Ἀνάλογα μέ τά πιστεύω τους ἐκφράζονται ἀπό διαφορετικά (ἀντιτιθέμενα πολλές φορές) συλλογικά ὄργανα ἢ ἀπόψεις. Δέν ἀποτελοῦν «ἀγέλη» ὥστε νά ἔχουν μία μόνη ἀποψι ἢ κατεύθυνσι ἢ νά ἐκφράζονται ἀπό μία μόνη φωνή.

ΜΕ ΑΥΤΑ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ δέν εἶναι δυνατόν γιά ὅτιδήποτε — καλό ἢ κακό, θετικό ἢ ἀρνητικό — κάνουν οἱ πολῖτες ἐνός Κράτους νά ἔχουν εὐθύνη οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἰσραηλίτες. Ὅπως δέν ἔχουν εὐθύνη οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί (τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀμερικῆς κ.λ.π.) γιά ὅτιδήποτε κάνουν π.χ. οἱ ὁμόθρησκοί τους τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς Ρωσίας.

ΟΙ ΑΛΗΘΕΙΕΣ αὐτές, πού εἶναι γνωστές στόν κάθε ἀπόφοιτο τοῦ Γυμνασίου (γιά νά μὴν ποῦμε τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου), παραγνωρίζονται ἢ καί συγχέονται ἐσκεμμένα ἀπό μερικές δυνάμεις στήν Ἑλλάδα. Οἱ δυνάμεις αὐτές γιά νά ἱκανοποιήσουν τά ἐκάστοτε σχέδιά τους προσπαθοῦν πάντα — μέ σύστημα, μέθοδο κι ἄφθονα ὑλικά μέσα — νά συκοφαντήσουν, νά ρίξουν δηλητήριο κατὰ τῶν πιστῶν τῆς Ἑβραϊκῆς θρησκείας. Μέσα σ' αὐτή τή συνεχή προσπάθεια ἐντάσσεται καί τό ὅτι **κάνουν δῆθεν ὅτι συγχέουν τίς ἐννοιες Ἰσραηλινός καί Ἰσραηλίτης.**

ΕΠΕΙΔΗ αὐτή ἡ μεθόδευσις τοῦ ἀντισιμιτισμοῦ μέ τήν δῆθεν «σύγχυσι», κατακυριάρχησε τόν τελευταῖο καιρό κι ἀπό ἐπίσημα ἀκόμη ὄργανα τῆς Πολιτείας, τό Κεντρικό Ἰσραηλιτικό Συμβούλιο διαμαρτύρεται ἔντονα ἀπό αὐτές τίς στηλές, ὅπως τό ἔκανε καί πρὸς τοὺς ἀρμοδίους παράγοντες τῆς Πολιτείας, ὥστε ὁ καθένας νά ἀναλάβει τό μέρος τῆς εὐθύνης πού τοῦ ἀναλογεῖ.

Η ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΣΤΟΝ ΟΡΟ ΣΙΩΝΙΣΜΟΣ

Έάν, κατά ένα μεγάλο ποσοστό, πιστέψουμε τη γλώσσα της διεθνούς πολιτικής, ο Σιωνισμός εϋθύνεται για τα περισσότερα προβλήματα του κόσμου. Μιά παρόμοια αντίληψη θα μπορούσε να αποक्रουσθεί ως άπλοϊκή, αν δεν ήταν τόσο εύρεως διαδεδομένη και επικίνδυνη. Οι Έβραίοι είναι ενήμεροι του γεγονότος ότι ο Σιωνισμός συχνά χρησιμοποιείται σαν μία βρώμικη λέξη, ή έκταση της χρησιμοποίησής της όμως και η φύση της καταχρήσεως του όρου Σιωνισμός, όπως αποδεικνύεται στην έρευνα αυτή, είναι παρά ταυτα έντυπιασική.

Η έρευνα ασχολείται μόνο μ' ένα μέρος του προβλήματος, περιοριζόμενη στη χρησιμοποίηση του όρου Σιωνισμός από όρισμένα άραβικά κράτη, από χώρες του Τρίτου Κόσμου και από έθνικοαπελευθερωτικά κινήματα. Διάφορες ραδιοτηλεοπτικές έκπομπές, ανακοινώσεις και αποφάσεις διασκέψεων παρέχουν άφθονα παραδείγματα. Η έρευνα άπλως παραθέτει τό σχολιασμό εκείνο που είναι ένδεικτικός της γενικότερης τάσεως. Έφόσον ή ξέφρενη χρησιμοποίηση της λέξεως δεν έχει καμιά άπολύτως σχέση με τό διαδραματιζόμενα στον ύπαρκτό κόσμο, ή έρευνα ασχολείται, έπίσης, και με τούς σκοπούς που εξυπηρετούνται άπ αυτή τη διεστραμμένη χρησιμοποίηση του όρου Σιωνισμός.

Άπό της άποφασεως της Γενικής Συνελεύσεως του ΟΗΕ, τό 1975, ότι «ο Σιωνισμός ίσούται με τό ρατσισμό», ή λέξη «Σιωνισμός» χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο σέ διεθνείς κύκλους και στη γλώσσα της έξωτερικής πολιτικής πολλών κρατών, σαν ένας όρος καταχρηστικός. Για κείνα τό άραβικά κράτη που βλέπουν τό Σιωνισμό σαν μία άπειλή για τήν ύπαρξή τους και, συνεπώς, κατηγορούν τό 'Ισραήλ ότι άποτελεί μία «σιωνιστική όντότητα», αυτή ή χρησιμοποίηση της λέξεως είναι, τουλάχιστον άπό τήν πλευρά τους, κάτι τό λογικό. Οι καταχρηστικές άναφορές του «Σιωνισμού», όμως, δεν περιορίζονται στά άραβικά κράτη, άλλα έπεκτείνονται σέ τελείως άσχετες ή άμεσες άναφορές με τό 'Ισραήλ. Μιά ίδεολογία για έθνική αυτοδιάθεση, που άφορά ένα μικρότατο σημείο του κόσμου, έχει καταστεί ένα παγκόσμια χρησιμοποιούμενο επίθετο, ένα βασικό κακό, υπεύθυνο για τό περισσότερα προβλήματα του κόσμου.

Άπό μία άποψη ή άρνητική χρησιμοποίηση του Σιωνισμού θα μπορούσε νά έκληφθεί σαν ένα παράδειγμα αυτού που ο Walter Laqueur άποκαλεί «ψιττακισμό», τή συνήθεια δηλαδή της χρησιμοποίησεως των λέξεων άπερίσκεπτα. Οι τρόποι με τούς όποιους γίνεται ή άναφορά στό Σιωνισμό είναι τόσο παρατραβηγμένοι και έχουν τόση λίγη

χέση με τόν πραγματικό κόσμο, ώστε αυτό που θα χρειαζόταν είναι μία έπιστροφή στην όρθή σημασία της λέξεως και τή σωστή χρησιμοποίησή της. Δυστυχώς, όπως θα άποδείξουν τό παραδείγματα που άκολουθούν, τό πρόβλημα βρίσκεται μακριά από παρόμοιες έλπιδοφόρες λύσεις. Η διαστρέβλωση του Σιωνισμού είναι έσκεμμένη και καθώς ύπολογισμένη και όχι άπλως τό άποτέλεσμα κάποιας άσαφούς σκέψεως.

Η έρευνα που άκολουθεί, πορέχει έπιλεγμένα παραδείγματα, κατά κατηγορίες, άναφορικά με τή χρησιμοποίηση του Σιωνισμού. Αυτά άφορούν τή χρησιμοποίηση του Σιωνισμού στις σχέσεις μεταξύ κρατών και άλλων ομάδων, πρωτίστως, στον άραβικό και τόν ίσλαμικό κόσμο σαν μία δύναμη που έλέγχει τό μέσα μαζικής ένημερώσεως' σαν μία παγκόσμια συνωμοσία, σαν ένας παράγων που έπιδρά επί κρατών που άνήκουν σέ διεθνή σώματα, όπως τό κίνημα των άδεσμεύτων και τό 'Ηνωμένα Έθνη. Τό έπίκεντρο της προσοχής είναι στραμμένο στά άραβικά κράτη, τόν ίσλαμικό και τόν Τρίτο Κόσμο. Μιά πιο έμπεριστατωμένη εξέταση και άνάλυση θα κάλυπτε ένα πολύ εύρύτερο πεδίο - Άνατολική Εύρώπη, ΕΣΣΔ, Λατινική Άμερική, μεμονωμένες άφρικανικές χώρες, κλπ. Τούτη ή έρευνα άποβλέπει μόνο σέ μία σκιαγράφηση της καταστάσεως. Τό δέ τελευταίο τμήμα της είναι άφιερωμένο στην εξέταση της ύψιστης σημασίας που έχει για τό ένδιαφερόμενα κράτη ή άρνητική χρησιμοποίηση της λέξεως Σιωνισμός.

Κράτη και ομάδες κρατών στον άραβικό και τόν ίσλαμικό κόσμο

Ύπαρκτοι ή φανταστικοί έσωτερικοί αντίπαλοι συχνά στιγματίζονται άπό τό διάφορα καθεστώτα ως Σιωνιστές. Κανένα, όμως, δεν μπορεί νά συγκριθεί με τόν ένθερμο ζήλο των 'Ιρανών επαναστατών. Η παροχή βοήθειας προς τό Σιωνισμό θεωρείται συγκεκριμένο άδίκημα και άπό κοινού με άλλα «παραπτώματα» έτιμωρείτο, και εξακολουθεί νά τιμωρείται, με ούτε λίγο ούτε πολύ συνοπτική έκτέλεση. Τόν 'Ιούνιο του 1981 άπό έννέα άτομα που συνελήφθηκαν και έκτελέσθηκαν με άπόφαση του 'Ισλαμικού Έπαναστατικού Δικαστηρίου της κεντρικής περιφέρειας, τρεις «κατηγορούντο για συνεργασία με τό προηγούμενο καθεστώς και για συνδρομή του διεθνούς Σιωνισμού»². Άλλοι πέντε καταδικάσθηκαν σέ θάνατο και έκτελέσθηκαν στην ίδια φυλακή τήν έπόμενη ήμέρα, (23 'Ιουνίου). Τέσσερις άπ' αυτούς «είχαν κατηγορηθεί... για συμμετοχή στη σιωνιστική άίρεση Zalleh, παρέχοντας οικονομική βοήθεια στό 'Ισραηλινό καθεστώς και για κατασκοπεία υπέρ του διεθνούς Σιωνισμού»³.

Σύμφωνα με πληροφορίες, 'Ισραηλίτες και πιστοί της θρησκείας Bahai, που είναι άπαγορευμένη άπό τό ίσλαμικό σύνταγμα, έχουν έκτελεσθεί για τούς ίδιους λόγους. Στις 4 'Ιουλίου μία όργάνωση 'Ιρανών Έβραίων στό 'Ισραήλ, Κόρες, «πληροφορήθηκε ότι τέσσερις Έβραίοι έκτελέσθηκαν στην Τεχεράνη... — δύο εξ αυτών ένήλικοι και δύο παιδιά —

μέ την κατηγορία ότι βοήθησαν τό Σιωνισμό»⁴. Τό Μάϊο, σύμφωνα μέ τό επίσημο Ιρανικό πρακτορείο είδήσεων Πόρς, τρία μέλη τών Bahai έκτελέσθηκαν στήν πόλη Shihaz. «Τρείς, ένας από τούς οποίους ήταν συνταγματάρχης έ.ά., είπώθηκε ότι ήταν «πράκτορες του Σιωνισμού» καί μέλη μιάς κατασκοπευτικής οργανώσεως»⁵. Τόν Ιούλιο πάλι υπήρξαν πληροφορίες ότι έννέα πιστοί τών Bahai έκτελέσθηκαν στήν Tabriz: «Τό καθεστώς του Χομεϊνί άνέφερε ότι ήταν Σιωνιστές καί καταδικάσθηκαν γιά κατασκοπεία υπέρ του Ισραήλ»⁶. Ο σταθμός της Τεχεράνης διέψευσε τήν πληροφορία, αλλά μόνο έν μέρει: «μέχρι σήμερα κανένας δέν έκτελέσθηκε στό Ιράν γιά τήν πίστη του στους Bahai. Όλοι όσοι έκτελέσθηκαν είχαν δεσμούς μέ σιωνιστικές ή κατασκοπευτικές οργανώσεις πού υπηρέτουλν τή ΣΙΑ»⁷.

Στά πλαίσια του συνεχιζόμενου πολέμου μεταξύ του Ιράν καί του Ιράκ, ή κατηγορία ότι ή άλλη πλευρά υπηρετεί τά συμφέροντα του «Σιωνισμού καί του άμερικανικού

ίμπεριαλισμού», άποτελεί ένα συνηθισμένο στοιχείο των προπαγανδιστικών κατηγοριών καί των δηλώσεων πού ανταλλάσσουν οι ήγέτες των δύο χωρών. Ο Ιρακινός πρόεδρος Σαντάμ Χουσεϊν, σέ μακρά όμιλία του τό Σεπτέμβριο του 1980, δικαιολογώντας τήν Ιρακινή άποψη γιά τόν πόλεμο, περιέγραψε τή διένεξη σαν μιά σιωνιστικό - ίμπεριαλιστική συνωμοσία, στήν όποία υπέκυψαν οι Ιρανοί: «...θά άντιμετωπίσουμε τίς μηχανορραφίες των ύπόπτων πρακτόρων στό Ιράν — οι όποιοι διακατέχονται από μνησικακες καί όπισθοδρομικές άντιλήψεις καί ρατσιστικές κίνητρα... έχθρικές άποικιοκρατικές, σιωνιστικές καί ρατσιστικές μηχανορραφίες»⁸. Οι Ιρανοί άπαντούν σέ παρόμοια γλώσσα. Ο πρώην ύπουργός των Έξωτερικών, Sadeg Ghotbzadeh, είπε: «Η έγκληματική κυβέρνηση του Ιράκ έχει... παραδοθεί τελείως στό διεθνή Σιωνισμό καί ένεργεί έναντίον των συμφερόντων των Άράβων καί των Μουσουλμάνων καί υπέρ των Σιωνιστών»⁹. Ο ίδιος ό Σαντάμ Χουσεϊν κατηγορείται ότι «κατέστη ένας εύπειθής καί τυφλός ύπηρέτης του ίμπεριαλισμού καί του Σιωνισμού»¹⁰.

Η τακτική άνταλλαγή ύβρων διευρύνεται, όρισμένες φορές, γιά νά συμπεριλάβει σχόλια επί των έπιχειρημάτων της άλλης πλευράς καί γιά νά συμπεριλάβει καί άλλα κράτη στή «σιωνιστική συνωμοσία». Μετά τή δολοφονική βομβιστική έέργεια κατά του Ιρανού προέδρου Muhammad Rajai καί άλλων ήγетικών πολιτικών προσωπικοτήτων στό τέλη Αυγούστου 1981, ραδιοφωνική έκπομπή από τή Βαγδάτη, στό περσικά, σχολίασε μέ κυνικήτητα τό Ιρανικό έπιχείρημα ότι οι δολοφονίες ήταν έργο «πρακτόρων των Ηνωμένων Πολιτειών καί του Σιωνισμού»: «Πώς μόρεσαν νά εισέλθουν, μέ τόση εύκολία, στό γραφείο του πρωθυπουργού, νά τοποθετήσουν μιά βόμβα κάτω από τά πόδια του Rajai καί του Bahrar, καί νά θάψουν τόν Rajai καί τόν Bahrar κάτω από τά συντρίμια του γραφείου — είναι ένα έρώτημα πού πρέπει νά άπευθυνθεί στους ύπόλοιπους ήγέτες της Τεχεράνης»¹¹. Από τήν πλευρά τους, οι Ιρανοί ύποστήριζαν ότι Αιγύπτιοι μισθοφόροι πολεμούσαν στό πλευρό των Ιρακινών ως «μισθοφορικοί πράκτορες του ίμπεριαλισμού καί του Σιωνισμού»¹².

Όταν κάποια ένταση άποκαλύπτεται δημόσια στίς σχέσεις μεταξύ Ιορδανίας καί Συρίας, τό ίδιο είδος κατηγοριών έκτοξεύεται. Στίς άρχές του 1981, όταν οι ήδη τεταμένες σχέσεις των δύο χωρών ύποτροπίασαν, τά στρατεύματα μετακινήθηκαν στό μεταξύ τους σύνορο. Οι επί του έδάφους κινήσεις συνοδεύθηκαν από μιά προπαγανδιστική δραστηριότητα: «Η άραβική Συρία... θά ύποστηρίξει πάντα τόν άδελφό λαό της Ιορδανίας στον έθνικό καί παναραβικό άγώνα του κατά της ίμπεριαλιστικής - σιωνιστικής συνωμοσίας, στήν όποία συμμετέχει ό βασιλιάς Χουσεϊν»¹³. Σύμφωνα, όμως, μέ τό βασιλιά Χουσεϊν, σέ όμιλία του τό Μάρτιο μέ τήν εύκαιρία κάποιας στρατιωτικής έπέτειου, ή Συρία ήταν εκείνη πού μυστικά ύπηρετούσε τά σιωνιστικά συμφέροντα: «Η Συρία έπιδιώκει νά διαірείσει όλόκληρη τήν περιοχή, ώστε ένα τμήμα της νά ύποταχθεί στή Δύση κι ένα τμήμα της στήν Άνατολή, Η Συρία επιδιώκει νά διεθνοποιήσει τήν άραβοσιωνιστική διένεξη. Ός προς αυτόν τό σκοπό, συμφωνεί μέ τό Σιωνισμό»¹⁴.

Εκείνοι πού ύποστηρίζουν τίς συμφωνίες του Κάμπ Ντέιβιντ ή δείχνουν ίχνη «μετριοπαθείας» καί φιλίας προς τή Δύση, κατηγορούνται, επίσης, ότι προάγουν τή σιωνιστική - ίμπεριαλιστική συνωμοσία. Έδώ, διαφορετικές ισλαμικές φατρίες παίζουν τό χαρτί του Σιωνισμού γιά νά άποδείξουν ότι άντίπαλοί τους δέν είναι ίκανοποιητικά Ισλαμιστές. Οι Ιρανοί, επί παραδείγματι, έπικρίνουν τούς Σαουδάραβες: «...αυτοί οι Wahhabis... έχουν άπομακρυνθεί πολύ από τά πιστεύω, τή συμπεριφορά καί τούς Ισλαμικούς

ΜΙΛΑΝΕ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ «ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ» ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΩΝ

“Όπως ψηφίστηκε από τήν ‘Οργάνωση γιά τήν ‘Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (Ο.Α.Π.)

«Η διανομή της Παλαιστίνης τό 1947 καί ή ίδρυση του Κράτους του Ισραήλ είναι έντελώς παράνομα, όσος χρόνος κι άν έχει παρέλθει έκτοτε...».

(Άρθρο 19: πού σημαίνει μή άναγνώριση του Κράτους του Ισραήλ).

«Η Διακήρυξη Balfour, ή Έντολή γιά τήν Παλαιστίνη κι όλα όσα προέκυψαν άπ’ αυτές είναι άκυρα καί (θεωρούνται) τώ μή γενόμενα... ‘Ο ‘Ιουδαϊσμός, όντας μία θρησκεία, δέν άποτελεί ένεξάρτητη έθνότητα...».

Άρθρο 20: πού σημαίνει κατάργηση του Κράτους του Ισραήλ, μιά καί οι ‘Ιουδαίοι, ως μή άποτελούντες έθνη, δέν έχουν δικαίωμα σέ κράτος).

«... Τό Ισραήλ είναι ένα όργανο του σιωνιστικού κινήματος καί ή γεωγραφική βάση του παγκόσμιου ίμπεριαλισμού, στρατηγικά τοποθετημένο στήν ίδια τήν καρδιά της άραβικής πατρίδας γιά νά καταπολεμή τίς έλπίδες του άραβικού έθνους γιά άπελευθέρωση, ένότητα καί πρόοδο...».

(Άρθρο 22: πού σημαίνει, σέ συνδυασμό μέ άλλες διατάξεις των άρθρων 19, 20, ότι τό Κράτος του Ισραήλ καί ό Σιωνισμός πρέπει νά καταστροφούν).

«Οι Έβραίοι, οι όποιοι ζούσαν συνεχώς στήν Παλαιστίνη μέχρι τή σιωνιστική είσβολή, θά θεωρηθούν Παλαιστίνιοι».

(Άρθρο 6: οι Έβραίοι, δηλαδή, θά ξαναγίνουν λαός περιπλανώμενος, χωρίς έθνική έστία).

Χριστιανική διαμαρτυρία κατά της ἀποφάσεως τοῦ ΟΗΕ γιά τό Σιωνισμό

Ἀπό τό Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν

Ἡ ἀπόφαση τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ΟΗΕ τῆς 10ης Νοεμβρίου 1975, πού καθόρισε ὅτι «ὁ Σιωνισμός ἀποτελεῖ μιὰ μορφή ρατσισμοῦ καί φυλετικῶν διακρίσεων», ἐπικρίθηκε εὐρύτατα ἀπό τό χριστιανικό κόσμο. Ὁ γενικός γραμματέας τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Δρ. Philip A. Potter, ἐξέφρασε τήν «βαθυτάτη ἀνησυχία» του μέ δήλωση πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἀντιλαμβάνομαστε ὅτι ἐκεῖνοι πού ψήφισαν ὑπέρ τῆς προτάσεως ἐνδέχεται νά ἤθελαν νά ἐκφράσουν τήν ἀντίθεσή τους γιά κάποια συγκεκριμένη ἰσραηλινή πολιτική τακτική, πρὸς τήν ὁποία διαφωνοῦν ριζικά. Ὅτι ὁρισμένοι ἐνδέχεται νά παρακινήθηκαν ἀπὸ αὐτὸ πού θεωροῦν ὡς ἀπροθυμία ἀπὸ μέρους τοῦ Ἰσραὴλ νά συμμορφωθεῖ πρὸς τὶς ἀποφάσεις τοῦ ΟΗΕ, σχετικὰ μέ τὴ Μέση Ἀνατολή. Παρόλα αὐτὰ, ἐπιθυμοῦμε νά τονίσουμε τὴ σαφὴ ἀντίθεσή μας γιά τὴν ἐξίσωση τοῦ Σιωνισμοῦ μέ τὸ ρατσισμό, γιά τοὺς παρακάτω λόγους:

- 1) Ἱστορικά ὁ Σιωνισμός ὑπῆρξε ἓν κίνημα πού ἐνδιαφέρεται γιά τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ ἐβραϊκοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν καταπίεση. Ὁ Σιωνισμός ἀποτελεῖ μιὰ πολυσύνθετη ἱστορική διαδικασία πού ἐκφράζει, διὰ μέσου τοῦ χρόνου, τοὺς ἐβραϊκοὺς πόθους· ὑπόκειται δὲ σὲ πολλὰς ἐρμηνεῖες καί θεωρήσεις. Καμιά ἀπὸ αὐτές, ὅμως, δὲν μπορεῖ νά ληφθεῖ σοβαρὰ ὑπόψη, γιὰ νά ἐδραιωθεῖ ἡ καταδίκη τοῦ Σιωνισμοῦ σάν ρατσισμοῦ.
 - 2) Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ, ὁ ρατσισμός, ὅπως συνήθως ἐννοεῖται ἀπὸ τὴν παγκόσμια κοινωνία καί σύμφωνα μέ τὸν ὁρισμό πού παρέχεται σὲ μέλη τῆς Οὐνέσκο, σημαίνει «ἀντικοινωνικά πιστεύω καί πράξεις, πού βασίζονται στὴν ἐσφαλμένη ἀντίληψη ὅτι οἱ διακρίσεις στὶς διανοητικὲς σχέσεις δικαιολογοῦνται ἀπὸ λόγους βιολογικοῦς...». Ὁ ρατσισμός ὑποστηρίζει, ἐσφαλμένα, ὅτι ὑπάρχει κάποια ἐπιστημονικὴ βάση γιά τὴν ἱεραρχικὴ τοποθέτηση τῶν ἀνθρωπίνων ὁμάδων, σύμφωνα μέ ὁρισμένα ψυχολογικά καί πολιτιστικὰ στοιχεῖα, πού εἶναι ἀνάλλοιωτα καί ἔμφυτα. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο προσπαθεῖ νά ἀποδείξει ὅτι οἱ ὑπάρχουσες διαφορὲς εἶναι ἀπαροβίαστες καί προσδιοριστικές τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν ἀνθρωπίνων ὁμάδων». (Διακήρυξη τῆς Οὐνέσκο τὸ 1967, ἀναφορικὰ μέ τὴν ἐννοια φυλῆ καί φυλετικὲς διακρίσεις). Δὲν ὑπάρχει καμιά μαρτυρία ὅτι ὁ Σιωνισμός εἶναι ρατσιστικός μέ αὐτὴ τὴν ἐννοια.
 - 3) Ἡ προσπάθεια ἐξίσωσης τοῦ Σιωνισμοῦ μέ τὸ ρατσισμό ἐμπεριέχει σοβαρὲς καί τρομακτικὲς ἐπιπτώσεις γιά τὴν ὄξυνση τῆς ἡδη ἐκρηκτικῆς καταστάσεως στὴ Μέση Ἀνατολή, διότι ἐκτρέπει τὴν προσοχὴ ὀχι μόνον τῶν διαφορῶν ὁργάνων τοῦ ΟΗΕ, ἀλλὰ καί τῶν μαζικῶν μέσων ἐνημερώσεως καί τῆς κοινῆς γνώμης ἀπὸ τὸ ὑπέρτατο καθήκον τῆς ἐπιλύσεως τῆς διαμάχης τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, μέσω ἐιρηνευτικῶν διαπραγματευτικῶν διαβουλεύσεων. Ὡς ἐκ τούτου ἀπευθύνουμε ἔκκληση πρὸς τὴ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ ΟΗΕ νά ἐπανεξετάσει καί νά ἀκυρώσει αὐτὴ τὴν ἀπόφαση.
- **Ἐπιπλέον, ἀπευθύνουμε ἔκκληση πρὸς ὅλα τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη τῆς μεσανατολικῆς διαμάχης καί πρὸς τὸν ΟΗΕ:**

1. νά ἀφαισιωθοῦν στὴν ἐφαρμογὴ ὅλων τῶν σχετικῶν ἀποφάσεων τοῦ ΟΗΕ γιά τὸ Μεσανατολικό.
2. νά ἀνεύρουν, ἐπιδιώκοντας, τρόπους πού θὰ διασφαλίσουν τὰ νόμιμα δικαιώματα τοῦ παλαιστινιακοῦ λαοῦ γιὰ ἐθνότητα καί κράτος, ἀναγνωρίζοντας ταυτόχρονα τὸ δικαίωμα τῆς ὑπάρξεως τοῦ Κράτους τοῦ Ἰσραὴλ μέ εἰρήνη καί ἐντὸς διεθνῶς ἀνεγνωρισμένων συνόρων. Ὁ,τιδήποτε ἀποπροσανατολίζει τὴν προσοχὴ ἀπὸ τὰ παραπάνω ζητήματα ἢ χρησιμοποιεῖται γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ, καθιστᾷ τὸ μεγάλο κίνδυνο νέων καί ἀνησυχητικὰ εὐρυτέρων ἐνόπλων συρράξεων στὴ Μέση Ἀνατολή, ὅλο καί περισσότερο ἀναπόφευκτο».

δεσμούς, βρίσκονται, ὅμως, πολὺ κοντὰ μέ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Ἰσλὰμ, ὄντας, σταυροφόροι τῶν Σιωνιστῶν»¹⁵. Σὲ μιὰ συνάντηση τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἱερουσαλὴμ, τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἰσλαμικῆς Διασκέψεως, ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς Λιβύης ἀρνήθηκε νά συμμετάσχει στὴν προσευχὴ, κατὰ τὴν ὁποία λειτουργήθηκε ὁ βασιλιάς Χασάν τοῦ Μαρόκου, ὁ οἰκοδεσπότης τῆς συναντήσεως, μέ τὴ δικαιολογία ὅτι: «Ἡ ἀντιπροσωπεία ἀρνήθηκε νά συμμετάσχει στὶς προσευχὲς ὑπὸ ἓναν ἡγέτη πού πρόδωσε τὴν παλαιστινιακὴ ὑπόθεση καί ὁ ὁποῖος μόχθησε γιά τὴν ἰουδαιοποίηση τῆς Ἱερουσαλὴμ καί τὴν προσάρτησή της ἀπὸ τὸ Σιωνιστὴ ἔχθρὸ»¹⁶. Ὁ πρόεδρος Σαντάτ δυσφημήθηκε, ἐπίσης, γιά τὴ συνθηκολόγηση μέ τὸ Ἰσραὴλ, γιά καθαρὰ Ἰσλαμικοὺς λόγους. Κατὰ κανόνα ὁ Σαντάτ ἦταν ἐκεῖνος πού καταδικάζονταν γι' αὐτὴ τὴν ἐνέργεια — ποτὲ ὁ αλγυπτιακὸς λαός. Μιλώντας στὴ Λιβύη τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1980, ὁ πρόεδρος τῆς Συρίας, Χαφέζ αλ - Ἀσαντ τόνισε:

«Ἡ ἀραβικὴ Αἴγυπτος, ἡ Αἴγυπτος τοῦ Ἀμπντέλ Νάσερ, μαζί μέ τὴν ὁποία καθόλη τὴν ἱστορία μας, πολεμήσαμε ἀπὸ κοινὸ ὅλους τοὺς ἐχθροὺς τῶν Ἀράβων, σὲ ὅλες τὶς ἐισβολὰς πού ὑποστήκαμε στὴν ἀραβικὴ πατρίδα μας — αὐτὴ ἡ Αἴγυπτος θὰ συντρίψει τὸν Σαντάτ, ὁ ὁποῖος μεταμορφώθηκε σὲ ἓνα Σιωνιστὴ».

Ὁ πρόεδρος τῆς Νοτίου Ἑμενῆς Ali Nasir Muhammad, ἀπήχησε τὶς ἀπόψεις τοῦ Ἀσαντ ὅταν ἀναφέρθηκε πτὴ «συνωμοσία τοῦ Κάμψ Ντέιβιντ, πού ἐπιχειρεῖται μέσω τῶν προδοτῶν τοῦ ἀραβικοῦ ἔθνους, γνωστῶν πρακτόρων τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ καί τοῦ Σιωνισμοῦ»¹⁸.

Ἐλεγχος τῶν μέσων μαζικῆς ἐπικοινωνίας

Ἐνα προσφιλὲς θέμα γιά ἄσκηση κριτικῆς εἶναι τὰ «μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας». Οἱ ἀραβικὲς, οἱ Ἰσλαμικὲς καί οἱ χῶρες τοῦ Τρίτου Κόσμου εἶναι ὑπέρμετρα εὐαίσθητο-ποιημένες ἀπέναντι σὲ αὐτὸ πού οἱ ἴδιες θεωροῦν ὡς τὴν προκατάληψη τῶν μεγάλων εἰδησεογραφικῶν πρακτορείων καί τῆς δυτικῆς ραδιοφωνίας καί τηλεοράσεως ἀπέναντι στὶς δικές τους ἀπόψεις καί τὶς πολιτικὲς καί οικονομικὲς τους καταστάσεις. Ἀπογοητευμένες, διότι ἡ δικὴ τους ἐκδοχὴ γύρω ἀπὸ τὰ παγκόσμια γεγονότα καί τὶς ὑποθέσεις πού τίς ἀφοροῦν δὲν μεταδίδεται, ἐξω ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς ἐπικρατείας τους, (μιὰ ἄκρως ἀμφισβητήσιμη θέση), ἔχουν ἐγκαθιδρύσει τὰ δικά τους διεθνῆ πρακτορεῖα. Ὁ Ὁργανισμός τῶν Ἰσλαμικῶν Χωρῶν δημιουργεῖ τὸν Εἰδησεογραφικὸ Ὁργανισμό τῶν Ἰσλαμικῶν Κρατῶν γιὰ τὴν παραγωγή ραδιοφωνικῶν καί τηλεοπτικῶν προγραμμάτων πού προβάλλουν τὴν Ἰσλαμικὴ ἀποψη¹⁹. Μιὰ ἐπιτροπὴ τῆς Οὐνέσκο συστάθηκε γιά νά ἐξετάσει τὶς παγκόσμιες ἐπι-

κοινωνίες. Στην έκθεσή της η επιτροπή καλεί για την έναρξη ίδρυση μιάς «νέας παγκόσμιας τάξεως ειδήσεων», (πού θα απομακρύνει τις διεθνείς επικοινωνίες από τα χέρια των ιδιωτών και θα τις θέσει στη δικαιοδοσία των κρατών), μιά πρόταση που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση της Ουνέσκο²⁰.

Στό μεταξύ οι υπάρχουσες επικοινωνίες λέγεται ότι ελέγχονται, μεταξύ άλλων, από τους «Σιωνιστές». Μιά λιβυκή εφημερίδα, που καλεί για τη δημιουργία μιάς παναραβικής ένθημερωτικής υπηρεσίας για να «ἀποκαλύψει τις ραδιουργίες» κατά του ἀραβικού λαού, έθεσε τό ζήτημα ως εξής²¹.

«Είδαμε πώς τό νερό, τό πνεύμα, τό πετρέλαιο και οι πολιτιστικές πηγές του ἀραβικού έθνους καταρρέουν ή μιά μετά την άλλη και υποτάσσονται στά χέρια των Σιωνιστών, των ιμπεριαλιστών και των αντιδραστικών, χωρίς οι αντιδραστικές και κυβερνητικά ελεγχόμενες επικοινωνίες να είναι σέ θέση να ἀναφέρουν ό,τιδήποτε σχετικό μέ αυτή την πικρή ἀλήθεια».

Σύμφωνα μέ τους Ιρανούς ή «συνωμοσία» στίς επικοινωνίες είναι έκτεταμένη και παραπειστική. Οι «Financial Times» δημοσίευσαν μιά πληροφορία για την επανάληψη των οίκονομικών σχέσεων μεταξύ Ιράν και Νοτίου Αφρικής, που διαψεύσθηκε από τόν επίσημο εκπρόσωπο της Ιρανικής κυβερνήσεως, ό οποίος είπε: «ή συζήτηση παρομοίων θεμάτων από τά ιμπεριαλιστικά και σιωνιστικά μέσα μαζικής επικοινωνίας αποβλέπουν να προκαλέσουν σύγχυση στους καταπιεζόμενους λαούς του κόσμου, ιδιαίτερα τους Αφρικανούς αδελφούς, και αποτελεί μέρος της διεθνούς προπαγανδιστικής συνωμοσίας κατά της ισλαμικής επαναστάσεως στό Ιράν»²².

Τόν Ιούλιο του 1981 οι Ιρανοί άκουσαν ένα σχόλιο σχετικά μέ «την προπαγανδιστική συνωμοσία του Β.Β.С. έναντιόν της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν»²³. Αύτή ή δυσόινος φωνή, ή φωνή της καταπίεσεως και των καταπιεστών του κόσμου... αποτελεί μέρος του ιμπεριαλιστικού και σιωνιστικού προπαγανδιστικού μηχανισμού. Δέν φείδονται καμιάς δαπάνης για να επιτύχουν τή «διαστρέβλωση της αλήθειας»: (Είναι κάτι τό τελείως φυσιολογικό ή δαπάνη εκατομμυρίων στερλινών υπέρ της φωνής της άποικιοκρατίας, που υπηρέτη του ιμπεριαλισμού και του Σιωνισμού». Αλλά δέν είναι μόνο τό Β.Β.С. που ελέγχεται από τους Σιωνιστές στη Βρετανία· ή καθημερινή εφημερίδα «Guardian» είναι, επίσης, δέσμια και χαρακτηρίζεται σαν «τό αισχρό σιωνιστικό έντυπο»²⁴.

Ο χρηματοδοτούμενος από τους Σοβιετικούς ραδιοφωνικός σταθμός της Βαку, («Η Έθνική Φωνή του Ιράν», επέπληξε την Ιρανική κυβέρνηση διότι έδειξε πίστη σέ μιά πληροφορία του «σιωνιστικού Associated Press είδησεογραφικού πρακτορείου», ότι ένα άεροπλάνο της Αργεντινής, που έπεσε στη Σοβιετική Ένωση, «μετέφερε δπλα από τό Τέλ Αβίβ στην Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν»²⁴. Προφανώς οι Ιρανοί αποκάλεσαν τό άτύχημα «μιά συνωμοσία της Ανατολής και της Δύσης» έναντιόν του Ιράν. Ο παράνομος σταθμός ανέφερε ότι ή Ιρανική δήλωση παίζει τό παιχνίδι των σιωνιστών που επιθυμούν να προκαλέσουν ένταση στίς σχέσεις το Ιράν μέ την ΕΣΣΔ και να πληξουν την αξιοπιστία της ισλαμικής δημοκρατίας. (Ούσιαστικά ή διασπορά παρομοίων ψιθύρων αποτελεί τό βασικό έργο των σιωνιστικών είδησεογραφικών πρακτορείων, στόχος των οποίων είναι ή πρόκληση σύγχυσης στην κοινή γνώμη». Αργότερα, τόν Αύγουστο, ό Ιρανός ύπουργός Έξωτερικών Seyyed Moseyn Musavi αναφέρθηκε στο έπεισόδιο όταν μίλησε περί «της έκτεταμένης, άπατηλής προπαγάνδας, που διοχετεύεται από τά ιμπεριαλιστι-

κά και σιωνιστικά μέσα μαζικής επικοινωνίας, ότι δήθεν ή Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν αγοράζει όπλα από τό καθεστώς κατοχής της Quds (Ιερουσαλήμ)²⁵.

‘Ο Σιωνισμός σαν μιά «παγκόσμια συνωμοσία»

Η αντίληψη του σιωνιστικού ελέγχου των διεθνών μέσων μαζικής επικοινωνίας αποτελεί ένα σαφές παράδειγμα παρενεργειών μιάς υπάρχουσας φοβίας συνωμοτισμού. Στά άποσπάσματα που αναφέρθηκαν ή λέξη «Έβραϊος» δέν αναφέρεται, αλλά ή φρασολογία τους θυμίζει πολύ τις αντισημιτικές θεωρίες περί συνωμοτισμού και τό πλαστογράφημα των «Πρωτοκόλλων». Όταν ό Σιωνισμός θεωρείται σαν έχθρός άδοκλήρου του ἀραβικού έθνους, ένυπάρχει ή ιδέα της συνωμοσίας, ή όποία, όμως, συνδέεται μέ άλλους κινδύνους και έχθρους. Τουτό αποτελεί σήμερα ένα συνηθισμένο ρεφραίν και τά παραδείγματα είναι πολυάριθμα. Μιά χαρακτηριστική διατύπωση αυτού έγινε κατά την 15η σύνοδο του παλαιστινιακού Έθνικού Συμβουλίου, τόν Άπρίλιο του 1981, στη Δαμασκό²⁷. Ο Γιασέρ Αραφάτ είπε:

«...ή επανάστασή μας θα συνεχίσει να συμμερίζεται τις ύποχρεώσεις της ως ένα άδιάρητο τμήμα του παγκόσμιου προσδευτικού άπελευθερωτικού κινήματος στον άγώνα κατά του ιμπεριαλισμού, του Σιωνισμού, της άποικιοκρατίας, των φυλετικών διακρίσεων, όλων των παλαιών και νέων μορφών του ιμπεριαλισμού, του παλαιού και του νέου ναζισμού, του παλαιού και του νέου φασισμού και έναντιόν της καουμπούστικής νοστορπίας που άντιπροσωπεύεται από την κυβέρνηση των ΗΠΑ...».

Παρόμοιες δηλώσεις ποικίλλουν ανάλογα μέ τις περιστάσεις, τή χώρα που διατυπώνει τή δήλωση και τό άκρατήριο πρός τό όποίο άπευθύνονται. Ορισμένες φορές ό Σιωνισμός άπλώς συμπεριλαμβάνεται σέ μιά λίστα, όπως στην όμιλία του Αραφάτ. Συχνά διάφοροι όμιλητές αναφέρονται στο «σιωνιστικό κόσμο», τό «διεθνή Σιωνισμό», στίς «σιωνιστικές έπιθετικές συνωμοσίες», τις «ιμπεριαλιστικές συνωμοσίες», τό «σιωνιστικό ρατσισμό», κλπ. Μιά δημοφιλής τάση είναι ή σύνδεση του Σιωνισμού μέ τό ναζισμό και τό φασισμό. Στη διάσκεψη των άδεσμεύτων στην Αβάνα τό 1979, ό πρόεδρος της Κούβας Κάστρο, είπε για τό Ισραήλ ότι έφαρμόζει κατά των Αράβων στην Παλαιστίνη την ίδια πολιτική που ό Χίτλερ έφάρμοσε έναντιόν των Έβραίων στην Εύρώπη. Η ίδια ύπερβολή χρησιμοποιείται από την ΟΑΠ, ό «ύπουργός Έξωτερικών» της όποίας Φαρούκ Καντούμι, αναφερόμενος στη στρατιωτική δράση του Ισραήλ στο Λίβανο, είπε: «Οι Ηνωμένες Πολιτείες και τό Ισραήλ εύθύνονται άμεσα γι’ αυτά τά ναζιστικά και φασιστικά έγκλήματα»²⁸.

Ο άγιολόγος Χομείνι επανειλημμένως έφιστά την προσοχή στίς «σιωνιστικές συνωμοσίες» και τις τεράστιες συνέπειές τους. Τό Ιράν δέν αποτελεί βέβαια τό μοναδικό τους στόχο²⁹.

«Επί 20 χρόνια τώρα τονίζω τόν κίνδυνο που άπορρέει από τό διεθνή Σιωνισμό. Σήμερα θεωρώ αυτόν τόν κίνδυνο για όλα τά άπελευθερωτικά κινήματα του κόσμου και την αυθεντική επανάσταση του Ιράν, πολύ μεγαλύτερα από ό,τι στο παρελθόν, διότι αύτοί οι έγκληματικοί καταβροχθίεις του κόσμου μέ την τεχνολογία τους εργάζονται... για να καταβάλουν τους καταπιεσμένους του κόσμου».

Όπως παραδόξως, τά έπίμονα έπιχειρήματα που χρησι-

μποιούνται από τους Ίβανους για να αποδείξουν την ολοκληρωτική φύση της «σιωνιστικής απειλής», διακρίνονται από κάποια σχετική ορθολογιστική συνέπεια. Κατά την άποψή τους, η διεθνής σιωνιστική συνωμοσία καθίσταται ένας ακλόνητος νόμος. Για παράδειγμα ο διορισμός του εκπροσώπου του Ίρακ, Ismat Kattanī, ως προέδρου της Γενικής Συνελεύσεως του ΟΗΕ, το Σεπτέμβριο του 1981, θεωρήθηκε από την Τεχεράνη σαν «μιά σιωνιστική συνωμοσία που αποβλέπει στη δημιουργία ενός ακόμη μεγαλύτερου χάσματος μέσα στον άραβικό κόσμο»³⁰. Οι εκπρόσωποι της ΟΑΠ είναι μερικές φορές πιο συγκεκριμένοι. Σε έρώτηση ραδιοφωνικού σταθμού στη Νικαράγουα, σχετικά με το σιωνιστικά συμφέροντα στην Αργεντινή, ο εκεί εκπρόσωπος της ΟΑΠ απάντησε: «Φαίνεται ότι έχουν τις προθέσεις που έχουν και στην Παλαιστίνη, δηλαδή της δημιουργίας ενός δεύτερου κράτους. Έχουν καλέσει τους 500.000 Έβραίους της Αργεντινής να εγκαθιδρύσουν το δεύτερο κράτος τους στην περιοχή της Παταγονίας»³¹.

Στην Τουρκία το θέμα της «Σιωνιστικής συνωμοσίας» είναι εξίσου δημοφιλές μεταξύ των άκροοδεϊών ισλαμικών ομάδων. Ο άκροοδεϊός τρομοκράτης που αποπειράθηκε να δολοφονήσει τον Πάπα, Mehmet Ali Agca, άνηκε στους «Γκρίζους Λύκους», το παραστρατιωτικό τμήμα του Έθνικιστικού Κόμματος Δράσεως, που υπόσχεται να πολεμήσει τους έσωτερικούς εχθρούς της Τουρκίας, «τους Έβραίους, τους Έλληνες, τους Αρμενίους, τους Κούρδους και τους Αλάβη Σίτες»³². Κατά την προεκλογική εκστρατεία στην Τουρκία, στα τέλη του 1979, άκραιο άντισιωνιστική προπαγάνδα άσκησε από το ραδιόφωνο ο Necmettin Erbakan, ο φυλακισμένος σήμερα ηγέτης του τουρκικού Έθνικιστικού Κόμματος Σωτηρίας: «...οι ξένες είναι αυτές που προκαλούν τό άναρχικό έπεισόδιο στην Τουρκία. Ο παγκόσμιος Σιωνισμός είναι αυτός που κρύβεται πίσω τους. Θέλουν να έκμηδενίσουν τή θρησκεία και να τήν αντικαταστήσουν με τον άθεϊσμό και ψεύτικα πιστεύω. Γι' αυτό τό σκοπό έχουν, άφ' ενός μόν έπινοήσε τον κομμουνισμό και, άφ' έτέρου, έχουν θέσει υπό τόν έλεγχό τους τίς καπιταλιστικές δυνάμεις»³³. Τά παραπάνω άποτελούν άκριβές αντίγραφο των έπιχειρημάτων του πλαστογραφήματος των «Πρωτοκόλλων». Ένα δημοσίευμα, όμως, της άπογευματινής έφημερίδας του Μαρόκου, «Maroc Soir», θεωρεί, προφανώς, τό τουρκικό δεξιό Ισλαμικό κόμμα ως έκούσια ή άκούσια όργανα του Σιωνισμού. Τό «Παγκόσμιο Κίνημα της Χριστιανικής Έμπροσθοφυλακής», χρησιμοποιεί μιά παράξενη λογική όταν άναφέρεται σ' αυτόν που θεωρεί ως τό διοργανωτή της άπόπειρας δολοφονίας του Πάπα — τό καθεστώς τό συνταγματάρχη Καντάφι. Σε δήλωσή της τονίζει ότι «ή έγκληματική έπίθεση που έπιχειρήθηκε από τόν πράκτορα και ύποχέριο του Σιωνισμού και ό έκφραστής εκείνων που άναφέρονται στά Πρωτόκολλα των Σαφών της Σιών ενάντιον της Α.Α. του Πάπα Ιωάννη Παύλου του Β', θεωρείται σαν μιά έπίθεση εναντίον όλων των Χριστιανών του κόσμου και εναντίον όλων εκείνων που άγαπούν τήν ειρήνη»³⁴.

Τό θέμα Σιωνισμός στους Διεθνείς Όργανισμούς

Τό θέμα Σιωνισμός δέν άποτελεί, όπως παραδόξως, κύριο χαρακτηριστικό στοιχείο των όργανισμών εκείνων με έναν συγκεκριμένο άραβικό ή Ισλαμικό στόχο, όπως ο Όργανισμός της Ισλαμικής Δισσέκσεως. Κατά τά τελευταία, όμως, χρόνια παίζει ένα όλο και σημαντικότερο ρόλο σέ διεθνείς φορείς, όπως τό κίνημα των άδεσμεύτων, που περιλαμβάνει σχεδόν 100 χώρες από τή Λατινική Άμερική,

Η άπόφαση του Ο.Η.Ε.

Και οι άντιδράσεις που προκάλεσε

Στίς 10 Νοεμβρίου 1975 ή Γεν. Συνέλευση του Ο.Η.Ε. άπεφάσισε με ψήφους 72 εναντι 35 και 32 άποχές ότι ο Σιωνισμός είναι μιά μορφή ρατσισμού και φυλετικών διακρίσεων: Άπό τίς άντιδράσεις που σημειώθηκαν διεθνώς γι' αυτή τήν άπόφαση: Η Τουρκία ψήφισε ύπέρ της άποφάσεως, ενώ ή Έλλάς άπέσχε.

— Τό Ιταλικό Κομμουνιστικό Κόμμα, που είναι τό μεγαλύτερο κομμουνιστικό κόμμα στη Δύση, καταδίκασε με άυστηρότητα τήν άπόφαση του Ο.Η.Ε., ενώ τό Βατικανό τήρησε άπόλυτη σιγή στο θέμα αυτό. (Άπό τήν «Αύγή» 13.11.1975).

— Στην Όλλανδία, ο ύπουργός Έξωτερικών κ. Βάν Ντέρ Στούλ δήλωσε ότι ή Όλλανδία δέν θά μετάσχει πιά στο πρόγραμμα του Ο.Η.Ε. εναντίον του ρατσισμού, άποδοκιμάζοντας έτσι τήν άπόφαση του Ο.Η.Ε. (Άπό τήν «Έλευθεροτυπία», 12.11.1975).

— Τό Εύρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με ψήφισμά του, καταδίκασε έξ όνόματος των λαών των χωρών της Εύρωπαϊκής Κοινότητας «τήν άκατανόητη και παράλογη έξομοίωση του Σιωνισμού με τό φυλετισμό».

— Ο Κ.Α. Λόουφ (Νόμπελ Ιατρικής), πρόεδρος της Διεθνούς Έπιτροπής διά τή διεθνότητα της Ουνέσκο, δήλωσε ότι «Ο άντισιωνισμός δέν είναι παρά άντισιμητισμός και ή υιοθέτηση άποφάσεως εναντίον του Σιωνισμού σημαίνει έπιβεβαίωση του άντισιμητισμού...».

τήν Εύρώπη, τήν Άφρική και τήν Άσία. Έδώ κυριαρχεί ή ρητορική γιά τήν έθνική άπελευθέρωση, της άντιστάσεως κατά του ρατσισμού και του Ιμπεριαλισμού· ή δέ οικονομική έκμετάλλευση του Νότου από τό Βορρά, των λιγότερο άνεπτυγμένων χωρών από τή βιομηχανική Δύση, θεωρείται σαν μιά φυσική συνέπεια ενός άδικου διεθνούς πολιτικού συστήματος. Σάν ένα δημιούργημα του δυτικού Ιμπεριαλισμού, ο Σιωνισμός ταυτίζεται με ένα μέγιστο κακό που έμποδίζει τόν άδέσμευτο κόσμο να έπιτύχει μιά ολοκληρωτική άνακατανομή του παγκόσμιου πολιτικού και οικονομικού συστήματος.

Οι άποφάσεις της διασκέψεως των ήγετων των άδεσμεύτων, που έλαβε χώρα στην Άβάνα τό 1979, είναι γεμάτες με άναφορές στο Σιωνισμό. Εκείνες που άφορούν τήν Παλαιστίνη και τή Μέση Άνατολή, άναφέρονται στο Σιωνισμό σαν τό κύριο πρόβλημα· οι δέ γενικότερες άποφάσεις περιλαμβάνουν τό Σιωνισμό σέ μιά καθιερωμένη λίστα κακοδαιμονιών που μαστίζουν τό άδέσμευτο μέλη: «... ο Ιμπεριαλισμός, ή άποικιοκρατία, ή νεοαποικιοκρατία, ο ρατσισμός — συμπεριλαμβανομένου και του Σιωνισμού, ή άπαρχαίντ, ή έκμετάλλευση και οι κάθε μορφής άναμίξεις, κατοχές, κυριαρχίας και ήγεμονισμού». (Η τελευταία άποτελεί μιά προσφιλή λέξη — κλειδί της σοβιετικής προπαγάνδας)³⁵. Αυτή ή λίστα έπαναλαμβάνεται με διάφορες μορφές σέ διάφορα σημεία των διακηρύξεων και των άποφάσεων. Παραδείγματος χάριν, ο Σιωνισμός θεωρείται σαν ένα από τά στοιχεία που «καταπατούν» τά άνθρώπινα δικαιώματα στη διακήρυξη γιά τό «Άνθρώπινα Δικαιώματα και τά Δικαιώματα των Λαών», αλλά ξεχωρίζεται γιά ιδιαίτερη καταδίκη άναφορικά με «τήν έκμετάλλευση, γιά πολιτικούς σκοπούς, του δικαιώματος των άτόμων γιά μετανάστευση από τή χώρα τους»³⁶.

Τό πόσο πολύ ὁ Σιωνισμός ἔχει θεσμοθετηθεῖ πλέον σάν μία μόνιμη ἰδεολογική ἀπειλή γίνεται ἀντιληπτό ἀπό τόν τρόπο πού μνημονεύεται στήν Οἰκονομική Διακήρυξη. Οἱ ἀδέσμευτες χώρες, ἀπό κοινού μέ τήν ἀποκαλούμενη Ὁμάδα τῶν 77, καλοῦν γιά τήν ἐγκαθίδρυση μιᾶς Νέας Διεθνούς Οἰκονομικῆς Τάξεως (NIEO), πού συνεπάγεται μία ριζοσπαστική μετακίνηση τῆς οἰκονομικῆς ἰσχύος ἀπό τόν ἀνεπτυγμένο στόν λιγότερο ἀνεπτυγμένο κόσμο. Ἡ εὐθύνη γιά τήν παρούσα ἀστάθεια προσδιορίζεται μέ σαφήνεια: «τά οἰκονομικά καί τά κοινωνικά προβλήματα πού μαστιάζουν (τίς ἀναπτυσσόμενες χώρες)... διακυβεύονται ἀπό τόν ἱμπεριαλισμό, τήν ἀποικιοκρατία, τή νεοαποικιοκρατία, τό ρατσισμό — συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ Σιωνισμού...»³⁷. Τοῦτο δέ, τή στιγμή ὅταν ὀρισμένοι, πού τόσο ἐνθέρμα ὑποστηρίζουν αὐτή τή δήλωση, ἀλληλοκατηγοροῦνται ὡς Σιωνιστές.

Σέ διεθνεῖς φορεῖς, ὅπως τό ἐξειδικευμένο ὄργανο τοῦ ΟΗΕ, Ουνέσκο, καί στήν ἴδια τῇ Γενική Συνέλευση τοῦ ΟΗΕ, ὅπου τό Ἰσραήλ διαθέτει τό δικό του ἐκπρόσωπο, τό θέμα τοῦ Σιωνισμού χρησιμοποιεῖται γιά τήν ἀπομόνωση τοῦ Ἰσραήλ ἀπό τή διεθνή κοινότητα. Στήν ἐπιτροπή τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τῆς Ουνέσκο, πού συνήλθε στή Γενεύη ἀπό Φεβρουάριο μέχρι Μάρτιο τοῦ 1981, συζητήθηκαν θέματα σχετικά μέ τήν ἀποκαλούμενη «καταπάτηση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων στά κατεχόμενα ἀραβικά ἐδάφη — συμπεριλαμβανομένης καί τῆς Παλαιστίνης», «τό δικαίωμα τῶν λαῶν γιά αὐτοδιάθεση καί τήν ἐφαρμογή του στούς λαούς ὑπό ἀποικιοκρατική ἢ ξένη κυριαρχία ἢ ξένη κατοχή», καθώς ἐπίσης «τά μέτρα πού πρέπει νά ληφθοῦν ἐναντίον ἰδεολογιῶν καί τῆς πολιτικῆς πού βασίζεται στήν τρομοκρατία ἢ τή διέγερση τῶν φυλετικῶν διακρίσεων ἢ ὁποιασδήποτε ἄλλης μορφῆς ὁμαδικοῦ μίσους»³⁸. Σέ αὐτό τό φόρουμ οἱ Ἀραβες ἐκπρόσωποι ξεπέρασαν τούς ἑαυτούς τους στήν παραποίηση τοῦ Σιωνισμού.

Ὁ Σῦρος ἐκπρόσωπος El Fattal, ἀναφέρθηκε στήν «πραγματική φύση τοῦ Σιωνισμού, ὁ ὁποῖος δέν διαφέρει ἀπό τό ναζισμό — καθόσον ἡ βία ἀποτελεῖ οὐσιαστικό στοιχεῖο τῆς σιωνιστικῆς ἰδεολογίας»³⁹. Συνεχίζοντας ἐπὶ τοῦ θέματος, ὁ Ἰρακινός ἐκπρόσωπος ἐπανελάβε τοῦτο τό ἐπιχείρημα λέγοντας: «Ὁ ἀντισημιτισμός, σάν μία ρατσιστική ἰδεολογία, ὑποστηρίχθηκε ἀπό τό σιωνιστικό κίνημα γιά νά παρεμποδίσει τήν ἐνσωμάτωση τῶν Ἑβραίων μέσα στίς κοινότητες στίς ὁποῖες ζοῦσαν... οἱ Σιωνιστές ἐπιζητοῦσαν νά ἐγκαθιδρύσουν τή λατρεία τῆς ἀνώτερης ἑβραϊκῆς φυλῆς». Περίτεχνες καί κοπιαστικές ἐπιχειρηματολογίες ἀναπαύχθηκαν γιά νά «ἀποδείξουν» τούς κοινούς ἰδεολογικούς δεσμούς μεταξύ τῆς ἀπαρχαίντ καί τοῦ Σιωνισμού. Ὄντως, ὁ τόνος τῶν παρατηρήσεων τῶν Ἀράβων ἐκπροσώπων, πιστοποιεῖ τό γεγονός ὅτι οἱ τελευταῖοι ἀντλήσαν τίς ἐμπνεύσεις τους ἀπό τήν περιβόητη ἀπόφαση τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ΟΗΕ τοῦ 1975 ὅτι «Σιωνισμός ἴσον ρατσισμός».

Ὁ ἐκπρόσωπος τῶν ΗΠΑ κ. Νόβακ, ἀντέδρασε δυναμικά σ' αὐτές τίς δηλώσεις ἀποκαλώντας τες «ἐκφραση μίσους, ρατσισμού, ἀντισημιτισμοῦ καί ψεύδους»⁴⁰. Σέ μία προσπάθεια νά ἀντικρούσει τήν κριτική, ὁ Ἰρακινός ἐκπρόσωπος «ὑπενθύμισε» στόν κ. Νόβακ «ὅτι κατά τή διάρκεια τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου οἱ Σιωνιστές καί οἱ Ναζί συνεργάστηκαν μέ στόχο τή δημιουργία μιᾶς σιωνιστικῆς ὀντότητας στήν Παλαιστίνη. Γιά τήν ὑποστήριξη δέ αὐτῆς τῆς δηλώσεως, ὁ κ. Yousif ἀναφέρθηκε σέ ἕνα ἀπόσπασμα ἀπό ἕνα ἔργο πού ἐκδόθηκε στή Σοβιετική Ἑνωση»⁴¹. Ἡ ἀναφορά σ' αὐτή τήν «ἀκαταμάχητη» πηγή ἀποδεικνύει ἄρι-

Τί εἶναι ὁ Σιωνισμός

Ὁ Σιωνισμός, ὅπως εἶναι ἱστορικά γνωστό, ἐκφράζει ἀπό τήν πρό Χριστοῦ ἐποχή τό συνεχῆ πόθο τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ γιά τήν ἐπιστροφή στήν πατρίδα γῆ, στήν Ἱερουσαλήμ (Σιών σημαίνει Ἱερουσαλήμ).

Ὁ πόθος αὐτός, κατά τό διάστημα τῶν αἰώνων τῆς Διάσπαρσος καί κατά τίς ἀλλεπάλληλες κατακτήσεις τῆς πατρίδος γῆς τῶν Ἑβραίων ἀπό διάφόρους κατακτητές (Βαβυλωνίους, Ρωμαίους, Τούρκους κ.ἄ.) μεταβλήθηκε σέ ἀπελευθερωτικό κίνημα τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ, στήν ἀναζήτηση τῆς ἐλευθερίας καί τῆς ἰσότητος μέ τά ἄλλα πολιτισμένα ἔθνη.

Ὁ Σιωνισμός, λοιπόν, θεωρεῖται σάν ἕνα ἀπό τά παγκοσμίως ἀρχαιότερα ἀντιστασιακά ἀπελευθερωτικά κινήματα.

Ἐπίσημα, μέ τήν ἐννοια τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ κινήματος, ἡ λέξη Σιωνισμός χρησιμοποιήθηκε γιά πρώτη φορά τό 1893, ἀπό τόν Νατάν Μπιν-μπαουμ.

στα ποιές ἰδέες ἀποτελοῦν τή βάση γι' αὐτή τή χρησιμοποίηση τοῦ θέματος Σιωνισμός!...

Πόσο πολύ αὐτός ὁ ἀντισιωνισμός πλησιάζει τίς παραδοσιακές ἐκφράσεις τῶν ἀντισιωνιστικῶν θεμάτων, μπορούμε νά κρίνουμε ἀπό τούς λόγους τοῦ Ἰορδάνου ἐκπροσώπου στόν ΟΗΕ κ. Hagem Nuseibeh, πού ἀναφέρονται στόν ἐκπρόσωπο τοῦ Ἰσραήλ κ. Γεουντά Μπλούμ καί πού εἰπώθηκαν κατά τή συζήτηση τοῦ Μεσανατολικοῦ στίς 15 Δεκεμβρίου 1980⁴².

«Ὁ ἐκπρόσωπος τῆς σιωνιστικῆς ὀντότητας ἀδυνατεῖ, προφανῶς, νά ἀποκρύψει τό βαθιά ριζωμένο μίσος του ἀπέναντι τοῦ ἀραβικοῦ κόσμου, διότι ἔθεσε τέρμα στήν περιβόητη ἐκμετάλλευση τῶν φυσικῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν του, μετά μακρόχρονη δουλεία καί τίς σκευωρίες τοῦ λαοῦ του, ὁ ὁποῖος ἐξουσιάζει καί κατευθύνει τήν ὑπόλοιπη ἀνθρωπότητα ἐλέγχοντας τό χρήμα καί τά πλούτη τοῦ κόσμου... Ἀτομα σάν τόν Λόρδο Ρότσιλντ ἀποφασίζουν μέ ἀπόλυτη μυστικότητα, καθημερινῶς, τό ὕψος τῆς τιμῆς τοῦ χρυσοῦ. Καί ὑπάρχει ὁ κ. Orpenheimer ἀπό τή Νότιο Ἀφρική, ὁ ὁποῖος κρατεῖ ὑποδουλωμένους 15 ἑκατομμύρια Μαύρους γιά τήν ἐκμετάλλευση καί τή μονοπώληση τῶν διαμαντιῶν, τοῦ οὐρανοῦ καί ἄλλων πολυτίμων πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν πού δικαιωματικά ἀνήκουν στόν ἀγνιστό λαό τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς καί τῆς Ναμίμπια. Ἀποτελεῖ κοινό μυστικό τό γεγονός ὅτι οἱ Σιωνιστές εἶναι οἱ πλουσιότεροι ἀνθρώποι τοῦ κόσμου, τόν ὁποῖο κατά ἕνα μεγάλο ποσοστό ἐλέγχουν».

Σιωνισμός: μία δικαιολογία γιά τίς ἀραβικές ἀποτυχίες

Τά ἀποσπασματικά παραδείγματα πού παρουσιάστηκαν ἀποτελοῦν μία πολύ μικρή ἀνθολόγηση, τά δέ κεφάλαια ὑπό τά ὁποῖα ἐκτέθηκαν εἶναι τελείως ἐνδεικτικά. Ἀποδεικνύουν, ὅμως, μέ σαφήνεια ὅτι τό θέμα Σιωνισμός δέν χρησιμοποιεῖται, ὅπως πολλοί θά θέλαμε νά πιστεύουμε, μέ πολιτικά σεβαστή ἀντισιωνιστική ἐπιχειρηματολογία οὔτε εἶναι ἄξιοι ἀντισιωνιστικῶν τάσεων. Παρόλα αὐτά θά ἀποτελοῦσε μία ὑπεραπλοστέωση νά δοῦμε αὐτή τή χρησιμοποίηση ἀπλῶς σάν ἕνα προπαγανδιστικό ὄπλο γιά νά

Άλλά και... οι Τούρκοι στην κατεχόμενη Κύπρο γράφουν στους τοίχους ότι: ΣΙΩΝΙΣΜΟΣ = ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ και ότι: ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΩΝ ΜΑΧΟΜΕΝΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ.

πλήξουν τη «σιωνιστική οντότητα» ή μιν σαν μία έκδηλωση αντισημιτισμού. Θα πρέπει να αναζητηθεί ο λόγος γιατί η λέξη Σιωνισμός χρησιμοποιείται με αυτό τον τρόπο στα πολιτικά και ιδεολογικά πρότυπα των χωρών εκείνων του άραβικού, του ισλαμικού και του Τρίτου Κόσμου.

Μία σημαντική τάση στον άραβικό κόσμο είναι η άνικα-

νότητα να αντιμετωπίσουν τις πραγματικές συνέπειες μιάς ήττας, ή ανάγκη για την άνευρεση εξωτερικών παραγόντων που να εξηγούν την αποτυχία. Έπικρατεί εκεί κάποιο είδος φανατισμού και μία έπιθυμία αποφυγής της ατομικής υπευθυνότητας. Ένα παράδειγμα για τό πώς εκφράζεται τοῦτο άναφορικά με τά πολιτικά γεγονότα, μās παρέχει ό Fouad Ajami, σε μιά εξαιρετική άνάλυση της άραβικής πολιτικής σκέψης και τακτικής άπό τό 1967⁴³. Ένας Λιβανέζος καθηγητής της φιλοσοφίας, ό Kamal Yusif al - Hajj έγραψε ότι οι Άραβες σφάλλουν να κατηγορούν τή Δύση για τίς κακοδαιμονίες τους, διότι ή Δύση, άπλούστατα, εξαπατήθηκε άπό τό Σιωνισμό. Οι Άραβες, λέει, πρέπει να σώσουν τή Δύση άπό τή σιωνιστική εξάρτηση: «οί μεγάλες χώρες της Δύσης θά τελούν, τότε, υπό τήν έπιρροή μας, άντί να έπηρεάζονται άπό τούς Σιωνιστές»⁴⁴. Έδώ, ή θεωρία της συνωμοσίας και τών δαιμονικών δυνάμεων λαμβάνεται τελείως στά σοβαρά. «Αυτό εξηγεί γιατί τά Πρωτόκολλα τών Σοφών της Σιών λήφθηκαν σοβαρά ύπόψη άπό όρισμένους Άραβες συγγραφείς... Έάν τά Πρωτόκολλα γίνουν πιστευτά, τότε, θά μπορέσει να γίνει κατανοητή ή άραβική ήττα: Οι Άραβες δέν θά άποτελουν παρά έναν άκόμη άπατημένο και ύποδουλωμένο λαό, αυτό δέ πού τούς κατανίκησε δέν θά είναι κάποιο άσήμαντο μικρό κρατίδιο αλλά μιά τεράστια συνωμοσία».

Αυτή ή πίστη στη συνωμοσία — ένα έντυπωσιακό χαρακτηριστικό στοιχείο τών άποσπασμάτων πού παρατέθη-

καν — συνδύαζεται πολύ ωραία με τη ριζοσπαστική ρητορεία του Τρίτου Κόσμου, την οποία έχουν υιοθετήσει πλήρως οι Άραβες και Μουσουλμάνοι εξτρεμιστές πολιτικοί. Όπως έχει παρατηρήσει ο Menahem Milson, οι παραδοσιακές ισλαμικές αντίληψεις έχουν μεταμορφωθεί στην επαναστατική γλώσσα των πολιτικών ιδεολογιών του είκοστού αιώνα: «αυτό το λαμπρό δράμα εμπνέει τις από χιλιάδες έτών τάσεις, όπου ο θρησκευτικός ζήλος μεταμορφώνεται σε πολιτικό ένθουσιασμό, ο φανατισμός καθίσταται άρετή και ο συμβιβασμός ισοδυναμεί με προδοσία»⁴⁵. Κατ' αυτό τον τρόπο ο Σιωνισμός καθίσταται ένα σημείο κοινού ενδιαφέροντος τόσο της άκρας άριστερης όσο και των καθεστώτων εκείνων που άγρια καταπατούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και άπεχθάνονται τό Μαρξισμό. Η γλώσσα της επαναστατικής ρητορείας, όμως, είναι κάτι παραπάνω από μία κακόγουστη στολή που φοριέται όταν κρίνεται απαραίτητη ή συνάντηση με κάποια άποψη, χάριν μιάς πολιτικής σκοπιμότητας. Όρισμένα κράτη άπέχουν ίσως περισσότερο από άλλα, από τις συνέπειες της χρησιμοποίησης αυτής της γλώσσας, ή οποία, όμως, άποδεικνύεται μιά γλώσσα που έχει όλα τα χαρακτηριστικά στοιχεία για την έκφραση μιάς συγκεκριμένης και σαφώς προσδιορισμένης κοσμικής αντίληψης. Σέ ένα άρθρο με τίτλο, «Μιλώντας στον Τρίτο Κόσμο», ο Peter Berger καταγράφει μιά «σειρά προτάσεων» που συνθέτουν «τόν κοινό πυρήνα της τριτοκοσμικής ιδεολογίας» και που «συνθέτουν ένα διανοητικό και ήθικό σύνολο»⁴⁶.

«... αυτές βασίζονται πάνω σε μία δέσμη προτάσεων σχετικά με τη φύση του κόσμου και προβάλλουν, έπίσης, αυτή την κοσμική αντίληψη για τό πώς θά έπρεπε νά ήταν ο κόσμος. Έπιπλέον, αυτή η ιδεολογία, συνδυασμός ποικίλων πηγών (οι περισσότερες από τις όποιες τυχαίνει νά είναι δυτικής προελεύσεως), δέν άποτελεί κανένα διανοητικά άφηρημένο έπιχείρημα. Άποτελεί, μάλλον, ένα πολιτικό όργανο που χρησιμοποιείται για τή νομιμοποίηση συγκεκριμένων στόχων. Έτσι, η εύρεία άποδοχή αυτής της ιδεολογίας από κυβερνήσεις του Τρίτου Κόσμου, συμβαδίζει με διάφορες πολιτικές πρωτοβουλίες, όλες σχεδόν από τις όποιες εντάσσονται μέσα στα πλαίσια του συστήματος των Ένωμένων Έθνών».

Είναι σαφές ότι η αντίληψη για τό πώς θά έπρεπε νά είναι ο κόσμος δέν περιέχει καμιά θέση για τό Σιωνισμό.

Τά συμπεράσματα αυτής της σύντομης έρευνας και προσάθειας, πέρα από τήν παροχή μιάς άγωνιστικής άπαντήσεως, για μιά εξέταση της άρνητικής χρησιμοποίησης του όρου Σιωνισμός δέν είναι ένθαρρυντικά. Είναι ένα πεδίο που χρειάζεται πολύ μεγαλύτερη διερεύνηση. Δέν χωράει, όμως, καμιά άμφιβολία ότι η άρνητική χρησιμοποίηση του όρου Σιωνισμός είναι ένα πολύ βαθιά ριζωμένο φαινόμενο που όλα και έξαπλώνεται. Υπάρχουν ένδειξεις όπου άκόμη και Δυτικά κράτη, που έβλεπαν άλλοτε με συμπάθεια τό Σιωνισμό, άντιμετωπίζουν αυτόν τόν όρο με όλα και μεγαλύτερη προσοχή, άποφεύγοντας και τή χρησιμοποίησή του. Τουτό δέ όχι έξαιτίας κάποιας ένσυνειδήτων διαφοράς με τήν πολιτική της κυβερνήσεως του κράτους του Ισραήλ. Εάν οι χώρες του Τρίτου Κόσμου, οι πετρελαιοπαραγωγές χώρες, τά αδέσμευτα κράτη, ή Όμάδα των 77, ή μεγάλη μάζα των μελών του ΟΗΕ έξίσωνουν τό Σιωνισμό με τό ρατσισμό και έξακολουθούν νά κάνουν αυτό σέ κάθε άπόφαση, συζήτηση, όμιλία και δήλωση, τότε, όρισμένες Δυτικές βιομηχανικές χώρες αισθάνονται ότι δέν δύνανται νά άγνοήσουν αυτό τό φαινόμενο, όπως και όρισμένες άλλες που αισθάνονται ότι δέν θά πρέπει νά τό

άγνοήσουν. Εάν δέ τά βιομηχανικά κράτη, οι κατασκευαστές όπλων, οι τεχνολογικά πλούσιες χώρες άντιμετωπίζουν τό ένδεχόμενο του διαλόγου με εκείνες που «δέν έχουν», υπό ολάνδην μορφή του — Εύρώπης και Άράβων, Βορρά και Νότου, πλουσίων και φτωχών — θά υποχρεωθούν νά άκούσουν όχι μόνο τά προβλήματα που άφορούν τις δυσκολίες της ανάπτυξέως τους, τό κατά κεφαλήν εισόδημα και τό ίσοζύγιο πληρωμών, αλλά και τις αναλύσεις τους για τις παγκόσμιες υποθέσεις. Δημιουργείται, συνεπώς, ο κίνδυνος ότι η άρνητική χρησιμοποίηση του όρου Σιωνισμός, θά συνεισφέρει στη μετακίνηση της ίσορροπίας των μεταξύ κρατών σχέσεων.

Μετάφραση από τό «Research Report», Δεκέμβριος 1981, του Institute of Jewish Affairs του Λονδίνου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Για μιά ένδιαφέρουσα άναφορά στον ψιττακισμό στίς διεθνείς υποθέσεις, βλέπε Walter Laqueur «Έξωτερική πολιτική και ή άγγλική γλώσσα», στη *The Washington Quarterly*, χειμώνας 1981, σελ. 3—12 και, του ίδιου συγγραφέα: «Είναι ο Χομείνι ένας νεοσυντηρητικός;», στη *New Republik*, 8 Δεκεμβρίου 1979, σελ 9—11.
2. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 23 Ιουλίου 1981.
3. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 24 Ιουλίου 1981. Παρόμοια όμως άίρεση ή όργάνωση είναι άνυπαρκτή!
4. Έκπομπή του Ράδιο Ισραήλ, 5 Ιουλίου 1981.
5. Είδηση του Associated Press, δημοσιευθείσα στη *Sunday Telegraph*, 3 Μαΐου, 1981.
6. «Έλεύθερη Φωνή του Ιράν», 31 Ιουλίου 1981.
7. 1 Αύγούστου 1981.
8. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Βαγδάτης, 17 Σεπτεμβρίου 1980.
9. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 5 Απριλίου 1980.
10. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 24 Σεπτεμβρίου 1980.
11. 1 Σεπτεμβρίου 1981.
12. Άραβική έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 24 Σεπτεμβρίου 1980.
13. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Δαμασκού, 2 Φεβρουαρίου 1981.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Γραφεία: Σουρμελή 2

Αθήναι (109) — Τηλ. 88.39.953

★ Έκδότης: τό Κ.Ι.Σ. εκπροσωπούμενον υπό του Προέδρου του κ. Ιωσήφ Λόβιγγερ, ο όποιος είναι και υπεύθυνος συμφώνως τώ νόμω (Σουρμελή 2 - Αθήναι).

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΧ. 2

★ Επιμέλεια εκδόσεως: Νίκος Τσαπίδης, μέλος της Ένώσεως Συντακτών Περιοδικού Τύπου.

★ Υπεύθυνος φωτοσυνθέσεως: Κατσαούνη ΕΠΕ, Σπ. Δοντά 10, Αθήναι.

★ Η άναδημοσίευσις κειμένων είναι έλευθερά, με τήν προϋπόθεση ότι θά άναφέρεται ή πηγή: Περιοδικό «Χρονικά». Κεντρικού Ισραηλτικού Συμβουλίου.

14. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Άμμάν, 21 Μαρτίου 1981.
15. Ραδιοφωνική έκπομπή από το Αχναϊ, στα αραβικά, 1 Σεπτεμβρίου 1980.
16. JANA στα αγγλικά, 26 Απριλίου 1981.
17. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τριπόλεως, 8 Σεπτεμβρίου 1980.
18. Δηλώσεις προς δημοσιογράφους – έκπομπή ράδιο Δαμασκός, 22 Φεβρουαρίου 1981.
19. Βλέπε σχετικό φυλλάδιο: «The Islamic States Broadcasting Services Organization : ISBO», Ιανουάριος 1980.
20. «Report of the International Commission of the Study of Communications Problems». Της επιτροπής προήδρευσε ο Ίρλανδός διπλωμάτης κ. Sean Macbride, η δέ έκθεση επικυρώθηκε από τη Γενική Συνέλευση της Ουνέσκο στις 25 Οκτωβρίου 1980.
21. JANA, 20 Απριλίου 1981, Σημ. «Χρονικών»: Άλλο πιά πρόσφατο παράδειγμα του δήθεν έλέγχου του τύπου από το Σιωνισμό είναι η ανακοίνωση της εδώ λιβυκής πρεσβείας (βλέπε «Καθημερινή» 4–5–82) στην οποία αναφέρονται μεταξύ των άλλων: «... δεξιές εφημερίδες, γνωστές για την αντιραβική γραμμή τους και τη μεροληψία τους υπέρ του αμερικανικού ιμπεριαλισμού και του διεθνούς Σιωνισμού...». Βεβαίως γι' αυτή την υπαράδεκτη ανακοίνωση που καταφερόταν με βαρύτατες εκφράσεις κατά των «δεξιών εφημερίδων» ή ελληνική κυβέρνηση ζήτησε εξηγήσεις.
22. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 22 Φεβρουαρίου 1981.

ΜΝΗΜΕΙΟ ΜΙΣΑΛΛΟΔΟΞΙΑΣ

Από την εφημερίδα «Όρθόδοξος Τύπος» (Όργανο της Πανελληνίου Όρθοδόξου Ένώσεως), της 4.6.1982, αναδημοσιεύουμε:

«ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΜΟΣ ΔΕΗΣΙΣ ΥΠΕΡ ΕΒΡΑΙΩΝ

Την Κυριακήν 25 Απριλίου έ.ε., υπό την αιγίδα της Ισραηλιτικής Κοινότητος Αθηνών, έγινε επιμνημόσυνος δέησης εις μνήμην των Έβραίων Έλληνων πολιτών, θυμάτων της ναζιστικής θηριωδίας. Η εκδήλωσις έλαβε χώραν εις τό μνημείο θυμάτων Ναζισμού εις τό Ισραηλιτικόν τμήμα του Γ' νεκροταφείου Νικαίας. Τήν επιμνημόσυνον δέησιν έψαλε ο ραββίνος των Αθηνών κ. Ιακώβ Άράρ.

Παραυρέθησαν μεταξύ άλλων: Ο ύφυπουργός Παιδείας κ. Πέτρος Μώραλης, ως εκπρόσωπος της κυβερνήσεως, ο βουλευτής της «Νέας Δημοκρατίας» κ. Νικόλαος Άναγνωστάπουλος, ο όποίος έμφανίζεται ως πολύ εύσεβής Χριστιανός, οί κ.κ. Πρωτοπαπās και Μαρινάκης του ΚΟΔΗΣΟ, ο διευθυντής ραδιοφωνίας της ΕΡΤ κ. Καμπανέλης, διά τόν όποιον υπάρχουν πληροφορίες ότι είναι Έβραίος κ.ά.».

Νά, λοιπόν, πώς κύκλοι οί όποιοί Ισχυρίζονται ότι υπηρετούν τόν Θεό Πατέρα και τή Θρησκεία της Αγάπης κρίνουν τούς Χριστιανούς εκείνους πού αίσθάνθηκαν τήν ανάγκη νά συμπορευθηθούν γιά τό άθώα θύματα του Όλοκαυτώματος. Τά θύματα εκείνα πού θυσιάστηκαν γιά τήν έλευθερία της Άνθρωπότητος.

ΓΡΑΦΟΥΝ:

Σιωνισμός είναι...

«Κίνησις πολιτική πρός άποκατάστασιν των Έβραίων εις ίδιον Κράτος, άρξαμένη μετά τήν όριστικήν κατάκτησιν της Παλαιστίνης υπό των Ρωμαίων και τήν διασποράν του Ιουδαϊκού Έθνους» συνεχίσθη μέχρι της ίδρύσεως του κράτους του Ισραήλ».

(Επίτομο Λεξικό «Παπύρου», τ. β', στήλη 8192).

«Μιά αντίδραστική έθνικιστική ιδεολογία και πολιτική της έβραϊκής μεγαλοαστικής τάξης. Δημιουργήθηκε στα τέλη του 19ου αιώνα από Έβραίους άστούς διαφόρων χωρών. Προπαγανδίζει τήν ιδέα γιά τήν «πνευματική κοινότητα» όλων των Έβραίων, πλούσιων και φτωχών...».

(«Κομμουνιστική Επιθεώρηση», Φλεβάρης 1977)

23. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 6 Ιουλίου 1981.
24. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 27 Ιουλίου 1981.
25. 1 Αύγουστου 1981.
26. Έκπομπή ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 24 Αύγουστου 1981.
27. «Φωνή της Παλαιστίνης», 15 Απριλίου 1981.
28. «Φωνή της Παλαιστίνης», 16 Μαΐου 1981.
29. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 11 Φεβρουαρίου 1981.
30. Έκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τεχεράνης, 16 Σεπτεμβρίου 1981.
31. Ισπανική έκπομπή του Ράδιο Σαντίνο, Μανάγκουα, 31 Μαρτίου 1981.
32. «The Guardian», (Λονδίνο), 20 Μαΐου 1981.
33. Έκπομπές του ραδιοφωνικού σταθμού Άγκύρας, 2 και 3 Οκτωβρίου 1979.
34. Αραβικό Πρακτορείο Ειδήσεων «Magheib», Ραμπάτ, 30 Μαΐου 1981.
35. Βλέπε π.χ. «Soviet News», όριθ. 396, 4 Δεκεμβρίου 1979.
36. Βλέπε μελέτη του Peter Willets: «The Non-aligned in Havana. Documents of the Sixth Summit Conference and an Analysis of their Significance for the Global Political System», σελ. 128.
37. Βλέπε παραπάνω μελέτη, σελ. 140–141.
38. Βλέπε έγγραφο Ε/CN. 4/SR 1590.
39. Βλέπε έγγραφο Ε/CN. 4/SR 1591.
40. Βλέπε έγγραφο Ε/CN. 4/SR 1589.
41. Βλέπε έγγραφο Ε/CN. 4/SR 1590.
42. Η περικοπή αυτή του λόγου, αναφέρεται στο άρθρο του Daniel Pipes: «The Politics of Muslim Antisemitism», στο περιοδικό «Commentary», Αύγουστος 1981.
43. Βλέπε: «The Arab Predicament. Arab political thought and practice since 1967», (Καίμπριτζ – Νέα Υόρκη, 1981).
44. Βλέπε παραπάνω μνημονεύμενο βιβλίο, σελ. 33–34. Έδώ ο Ajami φαίνεται νά παραφράζει τήν επιχειρηματολογία του Sadeq al - Azm, ενός Σύρου διανοούμενου, εκπαιδευμένου στην Αμερική, τό βιβλίο του όποιου: «Al Naqd al Dhati Ba'd al Hazima» («Αυτόκριτική μετά τήν ήττα», Βηρυττός 1968), περιγράφει σάν «ένα από τά πιά έντυπωσιακά γραπτά κείμενα της σύγχρονης αραβικής πολιτικής βιβλιογραφίας». Τό άπόσπασμα του al - Hajj είναι από τό βιβλίο του al - Azm.
45. Βλέπε άρθρο: «How to make peace with the Palestinians», περιοδικό «Commentary», σελ. 31, Μάιος 1981.
46. Βλέπε περιοδικό «Commentary», Οκτώβριος 1981.

Τό νά ἀνήκεις σέ μειονότητα εἶναι μοναδικό καί ἰδιαίτερο

Τό νά ἀνήκεις σέ κάποια μειονότητα ἀποτελεῖ, στό βάθος, προνόμιο καί τύχη. Σημαίνει ὅτι εἶσαι ὁ φορέας μιᾶς διαφορᾶς πού ἀνατρέπει τίς βεβαιότητες καί ξεσκεπάζει τίς προκαταλήψεις. Δέν χωρᾷ ἀμφιβολία ὅτι γιά τό λόγο αὐτό οἱ μειονότητες ἐνόχλησαν πάντα τά κατεστημένα συστήματα, τά ὁποῖα τίς καταδίδωσαν καί τίς καταπολέμησαν μέχρι τόν ὀργανωμένο θάνατο, μέχρι τή γενοκτονία.

Τό νά ἀποτελεῖς μειονότητα σημαίνει τό νά βρίσκεσαι στήν ἀπειρή ἰδιαιτερότητα. Σημαίνει τό νά τοποθετεῖσαι στή ρήξη, ἐκείνη πού προσδίδει καί ἐπιβάλλει μιᾶ σπάνια καί ἰδιαίτερη ταυτότητα. Ἐτσι ἡ ἰδιαιτερότητα γίνεται ἀνοιγμα πρὸς τὸ ἀγνωστο, πλοῦτος καί αἰνιγμα. Σέ τελική ἀνάλυση ἂν δέν ἦταν τόσο ἰσχυρή ἡ δικτατορία τῆς ὁμοιότητας, θά μπορούσε τὰ κάθε ἄτομο νά διεκδικήσει γιά τήν ὑποκειμενικότητά του, τὸ μοναδικό καί τὸ ἰδιαίτερο, σέ σημεῖα πού καμιά ἔννοια νά μὴν τὸ ἐκφράζε καί νά μὴν τὸ ἐξαντλοῦσε σέ τίποτα.

Καθὼς λέει ὁ Γερμανὸς ἀναρχικὸς φιλόσοφος τοῦ 19ου αἰῶνα, ὁ Μάξ Στίρνερ: «Εἶμαι ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς ἰσχύος μου καί εἶμαι τέτοιος ὅταν θεωροῦμαι μοναδικός (...). Μὰ καί ἂν στηρίζω τήν ὑπόθεσή μου σέ μένα, τὸ μοναδικό ἀπὸ τῆς μεριάς του στηρίζεται στὸν ἐφήμερο δημιουργό του, πού σπαράσσει ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτό του καί θά μπορούσα νά πῶ: Δέν στήριξα τήν ὑπόθεσή μου στό τίποτα». (Σ.Σ.: Ἀπὸ τὸ βιβλίο «Τὸ μοναδικό καί ἡ ἰδιοκτησία του».).

Τὸ καθετί, ὅμως, ἐπενεργεῖ γιά νά πληγεῖ αὐτὸ τὸ αἶσθημα ἰσχύος (καί εὐθραυστότητας), ὥστε νά ἀποσπαστεῖ ἀπὸ τὸ ἄτομο ὅ,τι καθαρά τοῦ ἀνήκει. Ἡ ἐλευθερία τοῦ νά μὴ γίνει ἀντικαταστατό. Σχεδὸν παντοῦ ἀναζητεῖται ἡ ὁμοιομορφοποίηση, ἡ ἐκμηδένιση τοῦ καθετί πού θά μπορούσε νά ἐμφανιστεῖ καί νά διαταράξει τὸ τοπίο τῆς τάξης καί τῆς κατασκευασμένης ἁρμονίας.

Ἡ κάθε μειονότητα εἴτε βρίσκεται σέ γκέτο εἴτε σέ διασπορά, ἀποτελεῖ ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι ἀπειλεῖται ἡ ὑπαρξή της, μιᾶ ἀντίσταση τοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς κουλτοῦρας ἀπέναντι στήν ὁμοιομορφοποίηση τῆς σκέψης καί τῶν προσώπων. Ὁ πολιτισμὸς πού στρέφεται ἐναντία σέ μειονότητες πιστοποιεῖ τὴν παρακμὴ τοῦ καί ὁμολογεῖ τὴν ἀποτυχία του.

Ἐτσι πάνω στὸν κατάστιχτο χάρτη τοῦ δυτικοῦ 20οῦ αἰῶνα θά διαβάσουμε τὴ συστηματικὴ ἐξολόθρευση πολλῶν μειονοτήτων: Τὴ σφαγὴ τῶν Ἰνδιάνων ἀπὸ τοὺς Λευκοὺς Ἀμερικανούς, πού ἄρχισε πρὶν ἀπὸ τίς ἀρχές αὐτοῦ τοῦ αἰῶνα, τὴ γενοκτονία ἐνάμιση ἑκατομμυρίου Ἀρμενίων ἀπὸ τοὺς Τούρκους (1915—1917), τὴν ἐκμηδένιση ἑξὶ ἑκατομμυρίων Ἑβραίων καί σιγγάνων ἀπὸ τοὺς ναζιστές.

Ὅλα αὐτὰ δέν φαίνεται ὥστόσο ὅτι εἶναι ἀρκετά. Ἡ καταδίωξη τῶν ἐθνικῶν, γλωσσικῶν καί θρησκευτικῶν μειονοτήτων συνεχίζεται μὲ μεθόδους λίγο πολὺ σύγχρονες.

Στὸν ἀραβοϊσλαμικὸ κόσμο εἶχαν πάντα οἱ μειονότητες τὴ θέση τους, μὰ πρόκειται γιά θέση στήν ὁποία τίς περιορίζουν. Στὸ ἀνθρώπινο ἐπίπεδο ὑπάρχει συνύπαρξη, ἀλλὰ στὸ νομικὸ καί πολιτικὸ πεδίο ὑπάρχει ὁ ἀποκεφαλισμός. Εἶναι ἀναγνωρισμένες μονάχα ὅταν παραμένουν στήν κατάσταση αὐτή.

Ἀπὸ τὴ στιγμή πού διαδηλώνουν τὴ θέληση γιά συμμετοχὴ ἐνεργητικότερη στὶς ὑποθέσεις τῆς Πολιτείας, ἀνακαλοῦνται στήν τάξη. Τὸ Ἰσλάμ, ἔτσι ὅπως χειραγωγεῖται σήμερα ἀπὸ πολιτικὲς ὁμάδες, δέν φαίνεται ν' αὐτὸς παραχωρεῖ μεγαλύτερη θέση καί μπορεῖ κανεὶς νὰ φοβᾶται μήπως πέσουν θύματα μιᾶς πρόσκαιρης ἑλλειψῆς ἀνεκτικότητας (τὸ Ἰσλάμ ὑποστήριζε πάντα τὴν ἀνεκτικότητα καί τὸ σεβασμὸ τοῦ ἄλλου, κύρια ἂν εἶναι ξένος πρὸς τὴ μουσουλμανικὴ κοινότητα). Ὅσο γιά τὴ σημερινὴ κατάσταση μπορεῖ κανεὶς νὰ διαπιστώσει ὅτι ὅσο περισσότερο θὰ στερεῖται δημοκρατικῶν ἀρχῶν ὁ ἀραβοϊσλαμικὸς κόσμος, τόσο λιγότερο οἱ (θρησκευτικὲς κύρια) μειονότητες θά προστατεύονται ἀπὸ τὸ φανατισμό.

✱

[Τοῦ Ταχάρ Μπέν Τζελοῦν, ἀπὸ τῆς «Μόντ». Ἀναδημοσίευση ἀπὸ τὴ «Θεσσαλονίκη» 28.4.1982].

Η ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΗ ΟΜΑΣ

Σύμφωνα μὲ τὸν ὀρισμὸ τῶν Oscar καί Mary Hanlin «ἡ μειονοτικὴ ὁμάς... εἶναι μία χαλαρὰ συνένωσις ἀτόμων, ἐχόντων συνειδήσιν κοινῆς προελεύσεως καί ὀργανωμένων, μέχρις ἐνός ἐπιπέδου, εἰς ἐθελοντικὰς ἐνώσεις, αἵτινες μεταφέρουν σαφῆ κοινωνικὴν καί πολιτιστικὴν κληρονομίαν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν». Ἡ μειονοτικὴ ὁμάς συνδέεται στενῶς πρὸς τὸν συγγενικὸν δεσμόν, διότι «ἐντὸς (τῆς μειονοτικῆς ὁμάδος) ἡ οἰκογένεια παίζει σημαντικὸν ρόλον, καθ' ὅσον διὰ τῆς οἰκογενείας ἡ μειονοτικὴ ἐπρροή ἐπεκτείνεται ἐν τῷ χρόνῳ». Τὰ διακρίνοντα χαρακτηριστικὰ τῶν μειονοτικῶν ὁμάδων εἶναι τὸ χρῶμα, ἡ ἐθνικὴ ἢ τοπικὴ προέλευσις, ἡ θρησκεία ἢ συνδυασμός αὐτῶν.

N. Smelser, *Κοινωνιολογία τοῦ Οἰκονομικοῦ Βίου*, (ἐλλ. μεταφρ. Ἀθήνα: Παπαζήσης, σελίς 95).

‘Η έβραϊκή Συναγωγή τῶν Πατρῶν

‘Η έβραϊκή Συναγωγή τῆς Πάτρας. Έξαφανισμένο κι αυτό τό κτίσμα, μέσα στήν ὁδύνη καί ἄλλοτρίωση τῶν καιρῶν. ‘Υψώνεται τώρα στή θέση του μιά «φυλακή αὐτοτιμωρημένων» τῆς πόλης αὐτῆς.

Ήταν κι αυτό ἕνα μνημεῖο. Πού χάθηκε τόσο ἄδοξα, κοντά στά τόσα ἄλλα. Κι ἔφυγε ἀπό τό πρόσωπο τῆς πρωτεύουσας τοῦ Μοριά. Κι ἀφανίστηκε μέσα στό χώρο, ἀνυπεράσπιστο καί ἀναπολόγητο. Παντοῦ τά σημεῖα τοῦ καιροῦ. ‘Η ἱσπέδωση τῶν πάντων, μέσα σέ μιά σιωπή ἔνοχη.

Εἴμαστε ἀκόμη στούς χώρους τοῦς ἀδερφοῦς. Τῶν φυσιολατρῶν καί τῶν γιατρῶν. Πού καλλιεργοῦν καί ἀνυψώνουν τόν ἄνθρωπο. Γιά νά σταθεῖ αὐτός ἀκλόνητος στήν πορεία του, μέ μιά ἀμεσότητα καί γαλήνη ψυχῆς.

Θ’ ἀφήσουμε τό κτίσμα σέ λίγο. Νά τώρα βρισκόμαστε κάτω στό δρόμο. Σκοπεύοντας τό τέρμα μας στήν Παντανάσσα, τό ναό τόν ἐπιβλητικό τῆς πόλης αὐτῆς. Θά ξαναπεράσουμε μπροστά ἀπό τό δημαρχεῖο. Γιά νά σταματήσουμε ἐκεῖ στή γωνία τῶν ὁδῶν Μαιζῶνος — Παντανάσσης. Καί ὑψώνονται τά κτίσματα τά σύγχρονα. Κτίζουν οἱ ἄνθρωποι τίς φυλακές τους. Εἶναι οἱ «αὐτοτιμωρούμενοι» τοῦ παρόντος καί τοῦ μέλλοντος.

Χάθηκε κι ἡ Συναγωγή τῶν Πατρῶν, ἐκεῖ κοντά στή γωνία Παντανάσσης. Δέν ὑπάρχει πιά τό κτίσμα τό κομψό.

‘Ετσι ἀφανίζονται ἕνα - ἕνα. Γιά νά ἀπογυμνωθεῖ τελικά ἡ πόλη τοῦ Πατρέα καί τοῦ Πρωτοκλήτου. Κι ὅλα λογαριάζονται γιά οἰκόπεδα. ‘Ο ὁδοστρωτήρας καί ἡ τραγωδία τῆς ἄλλοτρίωσης τῶν πάντων.

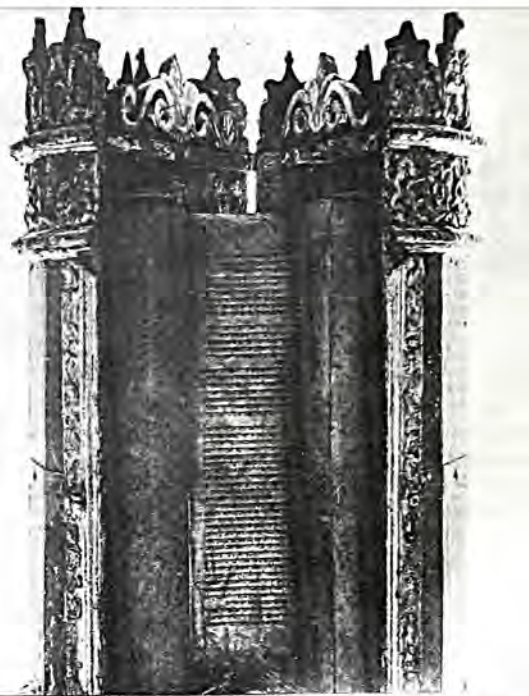
Καί δέν πᾶνε πολλά χρόνια πού κατεδαφίστηκε τό κτίσμα. Θύμα κι αὐτό τῆς μανίας καί τῆς ἀπληστίας τῶν καιρῶν. ‘Η ἀδιαφορία στήν κορύφωσή της.

Η ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΚΤΙΣΤΗΚΕ ΤΟ 1917

Καί λογαριάζεται τό 1917 σάν χρονιά ξεκινήματος τῆς Συναγωγῆς αὐτῆς. Περιλαμβάνοντας καί τό σχολεῖο τῆς κοινότητας. Δέν ἦταν ἡ μόνη Συναγωγή ‘Εβραίων στή διαδρομή τοῦ χρόνου. Θά λειτουργήσει καί μετὰ τή θύελλα καί τό ἀνθρωποκτονηγτό τῆς γερμανικῆς κατοχῆς (1945—55). Καί καταγράφουν 40 οἰκογένειες πρό τοῦ 1940. Γιά νά διασωθοῦν 152 ἄτομα (Πάτρα — ‘Αγρίνιο) ἀπό τά 265. Πού εἶχαν οἱ δυό αὐτές πόλεις.

Θυμᾶσαι τώρα, τό μικρό κομψό κτίσμα μέ τά παράθυρα. Καί τά ἐμβλήματα στήν πρόσοψη. Θά λέγαμε μιά γραμμή νεοκλασικισμοῦ. Μαρτυρεῖ τήν ταυτότητα τῆς πόλης αὐτῆς. Θωρακισμένη αὐτή μέ εὐγένεια καί εὐαισθησία. Κι ἦταν κι ἡ προσέγγιση στό Δυτικό χώρο, ἀπό τά πρῶτα - πρῶτα βήματα τοῦ ἐλεύθερου βίου.

Στόν ὁροφo ἡ Συναγωγή καί τό σχολεῖο τῆς έβραϊκῆς κοινότητας τῶν Πατρῶν. ‘Υπάρχει κι ἡ περιγραφή τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ κτιρίου. “Ένα μεγάλο δωμάτιο γιά τό σχολεῖο. Χωρισμένος ὁ γυναικωνίτης τῆς Συναγωγῆς μ’ ἕνα κινγκλίδωμα.

Σέφερ Τορά σέ ἐπιχρυσωμένο καί πολύχρωμο ξύλινο Τίκ, 17ου αἰώνα. Δωρισμένο ἀπό τό Κάαλ Καδός (‘Ιερά Συναγωγή) Πατρῶν, στό Κάαλ Καδός ‘Ηρακλείου Κρήτης.

Κι ἦταν ἄρκετά εὐρύχωρος. Παραδοσιακή κι ἡ Συναγωγή. “Ένας διάδρομος σέ κάθε πλευρά. ‘Εκεῖ καί τό ἱερό βήμα κι ὁ,τι ἄλλο ἀπαιτεῖται στό χώρο τῆς λατρείας.

Πολύτιμη καί ἀξιόλογη ἡ διακόσμηση. “Επιπλα τέχνης ἐκλεχτῆς. Μιά ἐπίδραση βενετσιάνικη. ‘Εκεῖ καί οἱ 6 κύλινδροι τοῦ Νόμου μέσα στίς ξύλινες θῆκες τους. “Ένα ἀποκτῆμα τῆς Συναγωγῆς τῶν Πατρῶν. Βρίσκονται ἀπό καιρό στό ‘Εβραϊκό Μουσεῖο τῆς ‘Αθήνας. Γιά νά γίνει ἡ ἀνακαίνισή καί ἡ ἀποκατάστασή τους. Καί χρειάστηκε γνώση, ἱκανότητα καί ὑπομονή εἰδικῶν τεχνιτῶν. “Ετσι κατορθώθηκε ν’ ἀποκατασταθοῦν. Καί νά κοσμοῦν τώρα τό Μουσεῖο. Γραμμένα σέ περγαμηνές τά ἱερά κείμενα. Τά κείμενα τῶν προσευχῶν καί τῶν ἀναγνώσμάτων στίς ἱερές τελετές.

Καί θά γνωστοποιηθεῖ καί ὁ τόπος καταγωγῆς τῶν κυλίνδρων τοῦ Νόμου. Γραμμένη μιά ἀφιέρωση πᾶνω σ’ ἕνα κύλινδρο. Εἶναι ἡ ἀποκάλυψη καί ἡ λύση τοῦ μυστικοῦ.

Μιά ἀφιέρωση ἀπό μιά ‘Εβραία τῆς Κρήτης. ‘Ελχάι τό ὄνομά της. (15 Νισσάν 5673 δηλ. 1913) ‘Εβραϊκή ἡ ἐπιγραφή. Πού περιέχει τό ὄνομα τοῦ ‘Ηρακλείου τῆς Κρήτης (Κάντια).

“Ετσι, ἔφτασαν οἱ εἰδικοί σέ συμπεράσματα θετικά, γιά τά ἀποκτῆματα αὐτά τά πολύτιμα. “Οδήγησε ἡ διακόσμηση τῶν κυλίνδρων, στό δρόμο τῆς ἀποκάλυψης. “Ετσι κερδίζει τοῦς κυλίνδρους ὁ 16ος αἰώνας καί οἱ ἄρχες τοῦ 17ου. “Ήταν οἱ καιροί τῆς κυριαρχίας τῶν Βενετῶν πᾶνω στή μεγαλόνησο. Κι εἶχαν σχέσεις ἀγαθές οἱ ‘Εβραῖοι τῆς Κρήτης μ’ ἐκείνους τῶν Ἰονίων νήσων κι ἀκόμη τῆς Βενετίας. Μποροῦν οἱ εἰδικοί νά καθορίσουν τό στυλ καί τήν ἐποχή. Κι ἂν ἔχουν πέσει ἔξω στόν τόπο μένει τό στυλ, ἕνας μάρτυρας ἀδιάψευστος. “Οδηγώντας στό φῶς τῆς ἀλήθειας.

Καί δέν ἀποκλείεται καί γιά τόπος κατασκευῆς κι αὐτή ἡ Ἰ-
δια ἡ Βενετία.

Θυμίζουν σήμερα, τά κειμήλια αὐτά τά πολύτιμα, μιά ἐ-
ποχή μακρινή. Μιά καταξίωση τῆς τέχνης μέσα στό χρόνο,
οἱ κύλινδροι τῆς Συναγωγῆς τῶν Πατρῶν.

Θυμᾶσαι τὸ τίσιμα, τώρα πού δέν ὑπάρχει. Καί συμπλη-
ρώνει τὰ κείμενα μιά ἀναδρομή στό παρελθόν.

ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Στούς τόπους τῆς διασπορᾶς τῶν Ἑβραίων καί ἡ Πάτρα.
Καί δέν μποροῦν νά λογαριαστοῦν πολλοί, στήν ἐποχή τοῦ
Ἀποστόλου Ἀνδρέα, ὅπως στήν ἐποχή τῶν Ἀλεξανδρι-
νῶν χρόνων. Ἔμποροι. Ὁ ἄκμάσουν στή Φραγκοκρατία.
Θάρθουν κι ἀπό τήν Ἰσπανία στά τέλη τοῦ ΙΕ' αἰώνα. Μνη-
μονεύεται καί διωγμός τους ἀπό τή χώρα αὐτή. Καί ση-
μειώνουν 4 Συναγωγές στά 1580 (ἡ μία στά ἑλληνικά).
Ἀξιόλογοι καί οἱ ραββίνοι τῆς ἐποχῆς. Φημισμένοι γιά τή
μόρφωσή τους.

Ἀναφέρεται καί Συνέδριο μεταρρυθμιστικό στήν Πά-
τρα. Τά πορίσματα: «Μεναγί Πατράς», (ἔθιμα Πατρῶν). Καί
εἶχαν διασωθεῖ ἀντίγραφα τῶν ἀποφάσεων τοῦ συνεδρίου
στῆς Συναγωγές Χαλκίδας καί Ἰωαννίνων. Δέν μπορεῖ νά
καθορισθεῖ ὁ χρόνος. Καί ἐργασίες συγγραφικῆς γύρω στὸ
συνέδριο.

Ἄλλοι ραββίνοι στά τέλη τοῦ 16ου αἰώνα (1580): Χα-
σδαί. Μωῦσῆς. Ἰωσήφ, Γκαμπάτ. Κι ἄλλοι ἐξέχοντες: Σαδίκ
Φιρμόν. Πού μετέφρασε στὰ Ἰσπανικά τὸ θρησκευτικό βι-
βλίο Χαβώθ Χά' λεβαβώθ. (ὕποχρεώσεις τῆς καρδιάς). Ὁ
Μαΐρ Σεμτόβ Μελαμέδ, συγγραφέας τοῦ βιβλίου «Ἀκρι-
βὴς Δικαιοσύνη» καί τοῦ βιβλίου κ' «Ἱστορία τῶν Ἰσραηλι-
τῶν τῆς Τουρκίας» (ἐκδ. Σολ. Ραζανές τόμο 3). Ἔτσι, δη-
μιουργήθηκε στήν Ἠπειρο καί ἄλλη μιά παράδοση καί μιά
φήμη γιά τοὺς ραββίνους τῆς Πάτρας. Γιά τὸ ἐπίπεδό τους
τὸ ὑψηλό. (Ρομπινέ Πατράς).

Καί καταγράφουν γνωστοὶ περιηγητές τῆς ἐποχῆς τὴν
ἀκμή τῆς ἐβραϊκῆς κοινότητος. Λογαριάζουν τὸ ἓνα τρίτο
τῶν κατοίκων. Ἔμποροι οἱ πλεῖστοι, μὲ δική τους δημογε-
ροντία γιά τίς διαφορές τους. Θά μιλήσουμε ἀργότερα πιὸ
πλατιά καί γιά τὸ νεκροταφεῖο. (Ἑβραιομνήματα) καί γιά ἐ-
πιγραφές ἐπιτύμβιες. Πού διασώζονται στὸ Μουσεῖο τῆς
Πάτρας.

Καί διάφορα περιστατικά καί περιπέτειες. Καί προστρι-
βές τῆς καθημερινῆς ζωῆς μεταξύ οἰκογενειῶν καί Χρι-
στιανῶν καί Ἑβραίων. Διοχετεύοντας καί λόγους καί ἐπει-
σόδια συναισθηματικῆς φύσης. Καί γραπτά κείμενα. Καί
πρόληψεις διάφορες Χριστιανῶν.

Μιά διάδοση στὴ Ζάκυνθο ἀνάξια λόγου. Πῶς λάτρευαν
ἓνα κεφάλι γαϊδάρου στὴ Συναγωγή τῆς πόλης. Ἔτσι ἓνας
Πατρινός Ἀνδρέας Μηλιώτης (1761) πῆγε στὴ Ζάκυνθο
γι' αὐτὸ τὸ λόγο. Μπῆκε στὴ Συναγωγή μαζί μὲ ἄλλους, ἡ-
μέρα Σάββατο, κατὰ τὴν ὥρα τῆς λειτουργίας. Ζητοῦσε μὲ
βρισιές καί θόρυβο τὸ γαϊδουροκέφαλο, ἀπ' τοὺς συγκεν-
τρωμένους στήν ἱεροτελεστία. Καί θά ἐπικρατήσῃ μιά ἀ-
νωμαλία καί ἀταξία, ἀπ' τὸ γεγονός αὐτό. Θά τρέξουν σέ
βοήθεια καί στρατιῶτες καί Χριστιανοί. Ὡστόσο ὁ Μηλιώ-
της θά ἐπιμενεῖ ἀνυποχώρητος, παρ' ὅλη τὴν ἀναταραχὴ
τῶν πνευμάτων καί τὴν ἐξαψη. Θάρθει ὁ δικαστικός μὲ
στρατιῶτες. Καί θά δώσει διαταγὴ νά τὸν συλλάβουν. Δια-

λύθηκε τὸ πλῆθος τῶν συγκεντρωμένων. Ξέφυγε καί ὁ
Μηλιώτης ἀπ' τὰ χέρια τοῦ στρατιώτη. Πού τὸν εἶχε πιά-
σει.

Ἦταν γεροδεμένος καί τολμηρὸς. Κι ὁ στρατιώτης τὸν
πυροβόλησε καί τὸν σκότωσε.

Καί ὑπάρχουν κείμενα γραπτά, γύρω στα θέματα. Καί
μιά κάποια βιβλιογραφία. Καί ἔγγραφα κ.ά.

Καί στὰ 1699 θά πῇ σέ χώρο δημόσιο καθολικός ἱε-
ρέας. Πῶς δέν ἦταν σωστό νά κατηγοροῦν Ἑβραίους χω-
ρὶς πειστήρια. Ἦταν ἡ διάδοση τῶν καιρῶν πῶς θυσιάζουν
Χριστιανὸ ἀστὶς ἱεροτελεστίες. Καί πίνουν τὸ αἷμα του. Κι ἐ-
φτασε τὸ πράγμα σέ θέση δύσκολη. Ἔτσι θά διαβαστοῦν
καὶ ὁδηγίες καί ἐγκύκλιοι τοῦ Πάπα τίς μέρες τῆς Μεγάλης
Ἑβδομάδας καί τοῦ Πάσχα. Καί μιά ἐπιστολὴ προσώπου
τῆς ἐξουσίας:

«...ἀνευ τῆς πειθοῦς τοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα
Πατρῶν καί τῶν ἡμετέρων ἐνεργειῶν τὸ ἐφετεινὸν Πάσχα
δέν θά ἦτο εὐχάριστον...».

Καί δέν εἶναι τὰ ἐπεισόδια αὐτὰ μονάχα. Κι ἓνα πλῆθος
ἄλλα πού ἔχουν ἀμυδρά καταγραφῇ στό χρόνο. Καί τὰ πῆ-
ρε ἡ λαογραφία. Γιά νά μπορέσει νά τὰ διασώσει. Εἶναι πα-
ραδόσεις διάφορες, ἀνάμεικτες μὲ πρόληψεις, μίσση καὶ φό-
βους. Πού μαστίζουν τὴ λαϊκὴ ψυχὴ. Ἐχοντας ἀφορμὴ καί
ἀφετηρία τὴ θυσία τοῦ Θεανθρώπου. Ἦταν τὸ μίσος πρὸς
τούς σταυρωτές.

Καί δέ σταματοῦν ἐδῶ τὰ ἐπεισόδια. Κι ἀπὸ τὴν πλευρὰ
τῶν Ἑβραίων. Ἡ παρουσία τοῦ ψευτομεσσία Σαμπαθάθ
Σεβὴ (μέσα 17ου αἰώνα). Δημιουργώντας μιά ἀναταραχὴ
στὸ ἐβραϊκὸ στοιχεῖο. Θά πάρουν ἀνάλογες στάσεις καί οἱ
κατὰ τόπους ραββίνοι. Καί θά ταχτοῦν ἄλλοι κοντά του κι
ἄλλοι ἐναντίον του. Καί γράφει περιηγητὴς τῆς ἐποχῆς γιά
ἀπατεῶνα μεγάλο καί θορυβοποιό. Ὑπάρχουν κείμενα γι'
αὐτόν. Ἀμφισβητεῖται καί ἡ καταγωγή του. (Σμύρνη — Μο-
ριάς). Ὡστόσο φαίνεται νά εἶναι πιὸ πιστὸ τὸ κείμενο τοῦ
χρονογράφου τῆς ἐποχῆς Καισαρίωνα Δαπόντε:

«Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ τοῦ βεζιραζέμη βγήκεν ἓνας
Ἑβραῖος ἀπὸ τὴν Μορέαν, ἀπὸ τὴν Παλαιάν Πάτραν καί
ἦλθεν εἰς τὴν Σμύρνην, ὁ ὁποῖος ἐκήρυξε τὸν λόγον του
πῶς εἶναι Μεσσίας καί ἄρχισαν νά τὸν ἀκολουθήσουν
Ἑβραῖοι πανταχόθεν μὲ δῶρα καί πολλὴν εὐλάβειαν εἰς
αὐτόν...» Ὡς καί τίς περιπέτειές του. Θά τὸν καλέσῃ ὁ
σουλτάνος καί τέλος θά τουρκέψῃ χωρὶς νά πάψῃ τοὺς
θορύβους καί τὴν ἀναταραχὴ, μεταξύ Ἑβραίων. Θά συλλη-
φθεῖ τέλος ἀπὸ στρατιῶτες «καὶ πιάνοντάς τον τὸν ἐξώρι-
σαν εἰς τὴν Παλαιάν Πάτραν».

Καί δέν τελειώνει ὁ λόγος ἐδῶ γιά τοὺς Ἑβραίους.
Ἔμειναν πολλὰ ἐξω ἀπὸ τοὺς ὑπολογισμούς. Θά τοὺς ξανα-
συναντήσουμε στήν ὁδοιπορία μας.

**★ Σχετικὸ ἄρθρο τοῦ Ν. Σταυρουλάκη, μὲ τίτλο «Τὰ Σεφα-
ρίμ τῆς Συναγωγῆς Πατρῶν» ἔχει δημοσιευθεῖ στὰ «ΧΡΟ-
ΝΙΚΑ», τεύχος 22 (Σεπτέμβριος 1979).**

Τὸ παραπάνω κείμενο εἶναι μέρος ὁδοιπορικοῦ πού πραγματο-
ποιεῖ ὁ συγγραφέας στήν πόλη τῆς Πάτρας, μὲ τίτλο «Μικρὸ ὁδοι-
πορικὸ τῆς μεγάλης πόλης τοῦ Μοριά». Ἀναδημοσιεύεται ἀπὸ
τὴν «Ἀλλαγή» (Πατρῶν). Ἄλλο κείμενο τοῦ ἴδιου συγγραφέα γιά
τὴν ἐβραϊοσυναικία Τσιβδί, δημοσιεύθηκε στὸ τεύχος 43 (Νοέμ-
βριος 1982) τοῦ περιοδικοῦ μας.

‘Ο Πάπας Παύλος — Ιωάννης Β΄, κατά την πρόσφατη επίσκεψή του στην Άγγλία, συζητεί με εκπροσώπους χριστιανικών Έκκλησιών και τόν Άρχιρραβίνο της Μ. Βρετανίας σέρ. Imm. Jakobovits.

ΠΑΠΑ ΙΩΑΝΝΟΥ - ΠΑΥΛΟΥ Β΄

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟ - ΙΟΥΔΑΪΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Τό κείμενο πού ακολουθεί σέ μετάφραση από τά αγγλικά είναι ή προσφώνηση του Πάπα ‘Ιωάννη - Παύλου Β΄ πού άπηύθυνε στό Βατικανό, στίς 6 Μαρτίου 1982, πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς διασκέψεως τῶν Καθολικῶν ἐπισκόπων καί ἄλλων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῶν σχέσεων μέ τόν Ἰουδαϊσμό.

● Συγκεντρωθήκατε ἐδῶ στή Ρώμη ἀπό διάφορα τμήματα τῆς ὑψηλίου γιά νά διερευνήσετε τό σπουδαῖο θέμα τῶν σχέσεων μεταξύ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Ἡ σπουδαιότητα τοῦ θέματος τονίζεται κι ἀπό τήν παρουσία ἀνάμεσά σας ἐκπροσώπων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν [Σημείωση «Χρονικῶν»: ἐκπρόσωπος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἦταν ὁ καθηγητής Δημήτριος Θηραῖος, τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στό Chambesy, Ἑλβετία], τοῦ Ἀγγλικανικοῦ δόγματος, τῆς Παγκόσμιας Λουθηριανῆς Ὁμοσπονδίας καί τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Αἰσθάνομαι εὐτυχῆς πού μοῦ παρέχεται ἡ δυνατότητα νά χαιρετήσω ἰδιαίτερως ὅλους τοὺς παρευρισκομένους καί νά τοὺς εὐχαριστήσω γιά τή συνεργασία τους.

Ἐπίσης θά ἤθελα νά ἐκφράσω τήν εὐγνωμοσύνη μου πρὸς ἐσάς τοὺς ἐπισκόπους, τοὺς ἱερεῖς καί τοὺς λαϊκοὺς Χριστιανοὺς. Πέρα ἀπὸ τήν ἀφοσίωσή σας σέ ποιμενικὲς δραστηριότητες ἢ στὸν τομέα τῶν βιβλικῶν καί θεολογικῶν ἑρευνῶν, ἡ παρουσία σας ἐδῶ εἶναι ἐνδεικτικὴ τοῦ βαθμοῦ πού οἱ σχέσεις μεταξύ Καθολικῆς Ἐκκλησίας καί Ἰουδαϊσμοῦ ἀπτονται ἐπὶ διαφόρων φάσεων τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν δραστηριοτήτων της.

Τοῦτο γίνεται εὐκόλα ἀντιληπτό. Ἡ Δεύτερη Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ, στή διακήρυξή της ἐπὶ τῶν σχέσεων της μέ τίς μὴ χριστιανικὲς θρησκείες, «Nostra Aetate» (ἀρ. 4), ἀναφέρει: «Ἐνόσω ἡ παρούσα ἱερά σύνοδος διερευνᾷ τά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, ἐπαναφέρει στή μνήμη της τοὺς πνευματικούς δεσμούς πού ἐνώνουν τό λαό τῆς νέας συνθήκης μέ τό σπέρμα τοῦ Ἀβραάμ». Εἶχα ὁ ἴδιος τήν εὐκαι-

ρία νά τονίσω ἐπανειλημμένως ὅτι: Οἱ δύο θρησκευτικὲς κοινότητές μας «συνδέονται στό ἐπίπεδο τῆς ταυτότητάς τους», (βλ. ὁμιλία τῆς 12 Μαρτίου 1979 πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τῶν ἰουδαϊκῶν ὀργανισμῶν καί κοινοτήτων). Θά ἀναφερθῶ καί πάλι στό κείμενο τῆς διακηρύξεως «Nostra Aetate» (ἀρ. 4):

«Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀναγνωρίζει ὅτι, σύμφωνα μέ τό μυστήριο τοῦ Θεικοῦ λυτρωτικοῦ σχεδίου, οἱ ἀρχεῖς τοῦ πιστεύω της καί τῆς ἐκλογῆς της συναντῶνται ἤδη μεταξύ τῶν πατριαρχῶν, τοῦ Μωϋσῆ καί τῶν προφητῶν... Ἡ Ἐκκλησία, συνεπῶς, δέν δύναται νά ξεχάσει ὅτι παρέλαβε τήν ἀποκάλυψη τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μέσω αὐτοῦ τοῦ λαοῦ... Ἐχει πάντοτε πρόσκαιρα τά λόγια τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἀναφορικά μέ τοὺς κατὰ σάρκα συγγενεῖς του, «τῶν ὁποίων εἶναι ἡ υἱοθεσία καί ἡ δόξα καί ἡ διαθήκη, καί ἡ νομοθεσία καί ἡ λατρεία καί αἱ ἐπαγγελίαι: τῶν ὁποίων εἶναι οἱ πατέρες καί ἐκ τῶν ὁποίων ἐγεννήθη ὁ Χριστός τό κατὰ σάρκα», (Ρωμ. 9: 4-5), ὁ υἱός τῆς Παρθένου Μαρίας».

Τοῦτο σημαίνει ὅτι οἱ δεσμοὶ μεταξύ τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ ἰσραηλικοῦ λαοῦ πηγάζουν ἀπὸ τό θεϊκό σχέδιο τῆς συνθήκης καί σάν τέτοιοι, ἔχουν ἀναγκαστικά ἀφήσει τά ἱ-χνη τους ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καί ἰ-διαίτερα τῇ λειτουργίᾳ.

Βεβαίως, ἐφόσον ἓνα καινούργιο κλωνάρι ξεπήδησε ἐδῶ καί 2.000 χρόνια ἀπὸ τήν κοινὴ ρίζα, γνωρίζουμε ὅτι οἱ μεταξύ τῶν κοινοτήτων σχέσεις μας σηματοδεύτηκαν ἀπὸ μνησικακίες καί ἀπὸ μιὰ ἑλλειψη κατανόησης. Ἄν ἀπὸ τήν ἐποχὴ τῆς διαιρέσεως σημειώθηκαν παρανοήσεις, λά-θη, ἀκόμα καί προσβολές, τό θέμα σήμερα πού τίθεται εἶ-ναι πῶς νά τίς ὑπερπηδήσουμε μέ κατανόηση, εἰρηνικά καί ἀμοιβαῖο σεβασμό. Οἱ φοβεροὶ διωγμοὶ πού ὑπέστησαν οἱ Ἑβραῖοι κατὰ διαφόρους περιόδους τῆς ἱστορίας ἄνοιξαν, τελικά, πολλοὺς ὀφθαλμούς καί διατάραξαν πολλές καρ-διές. Οἱ Χριστιανοί, συνεπῶς, βρίσκονται στό σωστό δρό-

μο, αὐτόν τῆς δικαιοσύνης καί τῆς ἀδελφοσύνης, ὅταν ἐπιζητοῦν μέ σεβασμό καί ἐπιμονή, μαζί μέ τούς Σημίτες ἀδελφούς τους, νά πλησιάσουν τήν κοινή κληρονομιά τους, πού ἀποτελεῖ ἕναν κοινό θησαυρό γιά ὅλους μας.

Ὑπάρχει καμιά ἀνάγκη νά παρατηρήσω, ἰδίως πρὸς ἐκείνους πού παραμένουν σκεπτικοί ἢ ἀκόμα καί ἐχθρικοί ὅτι μιά παρόμοια προσέγγιση δέν πρέπει νά συγγέεται μέ κάποια θρησκευτική σκοπιμότητα, πολύ δέ περισσότερο μέ μιά ἀπώλεια τῆς ταυτότητας; Ἀπό τήν πλευρά τους οἱ Χριστιανοὶ πρεσβεύουν ἀταλάντευτοι τήν πίστη τους στόν οἰκουμενικό λυτρωτικό χαρακτῆρα τοῦ θανάτου καί τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τή Ναζαρέτ.

Πράγματι, ἡ σαφήνεια καί ἡ γνώση τῆς χριστιανικῆς μας ταυτότητας, ἀποτελοῦν μιά ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά τήν ἐπίτευξη αὐθεντικῶν, παραγωγικῶν καί μόνιμων σχέσεων μέ τόν Ἰσραηλιτικό λαό. Χαίρομαι πού γνωρίζω ὅτι ἀναφορικά μέ αὐτό, καταβάλλετε πολλές προσπάθειες, μελετώντας καί προσευχόμενοι μαζί, γιά νά κατανοήσετε καί νά διαμορφώσετε σαφεῖς ἀντιλήψεις, ἀναφορικά μέ τὰ συχνά καί δύσκολα βιβλικά καί θεολογικά προβλήματα πού προέκυψαν μέ τήν πρόοδο τοῦ Ἰουδαίου - Χριστιανικοῦ διαλόγου. Ἡ ἀσάφεια καί ἡ μετριότητα σ' αὐτόν τόν τομέα προκαλοῦν τεράστια ζημιά σέ ἕναν τέτοιο διάλογο. Εἶθε ὁ Θεός νά εὐδοκῇ ὅπως Χριστιανοί καί Ἰσραηλίτες διεξάγουν οὐσιαστικές ἀνταλλαγές ἀπόψεων, βασιζόμενες πάνω στίς κοινές ταυτότητές τους, χωρίς ποτέ νά ἐπιτρέψουν, οὔτε ἡ μία οὔτε ἡ ἄλλη πλευρά, τήν ἀσάφεια, ἀλλά νά ἀναζητοῦν εἰλικρινά τή βούληση τοῦ Θεοῦ πού ὁ ἴδιος ἀποκάλυψε.

Παρόμοιες σχέσεις δύνανται καί πρέπει νά ἐμπλουτίσουν τίς γνώσεις γύρω ἀπό τίς δικές μας πηγές καί νά διαφωτίσουν περισσότερο ὀρισμένες πτυχές τῆς ταυτότητας πού φέρομε. Ἡ κοινή πνευματική κληρονομιά μας εἶναι σημαντική. Μία καλύτερη κατανόηση ὀρισμένων πτυχῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς μπορεῖ νά ἀποκτηθεῖ μέσω μιᾶς πληρέστερης γνωριμίας αὐτῆς τῆς κληρονομιάς, λαμβάνοντας, ὅμως, ὑπόψη καί τήν πίστη καί τή θρησκευτική ζωή τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, ὅπως αὕτη πρεσβεύεται καί βιώνεται ἀκόμη καί σήμερα. Τέτοια εἶναι ἡ περίπτωση τῆς λειτουργίας. Οἱ ρίζες της πρέπει νά διερευνηθοῦν ἀκόμη βαθύτερα καί, πάνω ἀπό ὅλα, ἀπαιτεῖται νά γίνουν καλύτερα γνωστές καί νά ἐκτιμηθοῦν ἀπό τούς πιστούς. Τοῦτα ἀληθεύει σέ ὅ, τι ἀφορᾷ τούς Θεσμούς μας, διότι μερικῆς ἀπό τίς ἀρχές τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν ἐμπνευσθεῖ ἀπο ὀρισμένες πτυχές τῆς κοινοτικῆς ὁργανώσεως τῆς Συναγωγῆς. Τέλος, ἡ κοινή πνευματική κληρονομιά μας εἶναι πάνω ἀπ' ὅλα σημαντική στό ἐπίπεδο τῆς πίστεώς μας σέ ἕναν καί μοναδικό Θεό, ὁ ὁποῖος εἶναι καλός καί φιλεῦσπλαχνος, πού ἀγαπᾷ τούς ἀνθρώπους καί καθιστᾷ τόν ἑαυτό του ἀγαπητό (βλ. Ἄσμα Ἀσμάτων, 11: 24 - 26) ὁ ὁποῖος εἶναι κύριος τῆς ἱστορίας καί τῆς μοίρας τῶν ἀνθρώπων, ὁ ὁποῖος εἶναι Πατέρας μας καί ὁ ὁποῖος ἐξέλεξε τόν Ἰσραήλ τούτη «τὴν καλλιελαῖαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐμβολιάσθηκαν οἱ κλάδοι ἀγριελαῖας τῶν ἐθνικῶν» («Nostra Aetate» ἀρ. 4 βλ. ἐπίσης Ρωμ. 11:17 - 24).

Αὐτός εἶναι ὁ λόγος πού κατὰ τή σύνοδό σας ἀσχολήσθε μέ τήν Καθολικὴ διδασκαλία καί κατήχηση ἀναφορικά μέ τούς Ἑβραίους καί τόν Ἰουδαισμό. Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου, ὅπως καί ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἐνθαρρύνεσθε ἀπὸ τίς «Κατευθυντήριες Γραμμές καί τίς Προτάσεις γιά τήν ὑλοποίηση τῆς Συνοδικῆς Διακηρύξεως Nostrat Aetate (ἀρ. 4)», πού ἐκδιώχθηκαν ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Θρησκευτικῶν Σχέσεων μέ τούς Ἑβραίους (βλ. Κεφάλαιο III). Εἶναι ἀναγκαῖο νά ἐντρυφήσουμε ἐπὶ τῆς διδασκαλίας, ὅλων τῶν βαθμίδων τῆς παιδείας καί τῶν κατηχήσεων τῶν παιδιῶν καί τῶν νέων, γιά μιά ἐντιμὴ καί ἀντικειμενικὴ παρουσίαση

τῶν Ἑβραίων καί τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Θὰ πράξουμε δέ τοῦτο χωρὶς καμμία προκατάληψη ἢ προσβολὴ οἰουδῆποτε, ἀκόμη δέ περισσότερο, μέ πνεῦμα σαφοῦς γνώσεως αὐτῆς τῆς κληρονομίας πού διαγράψαμε παραπάνω.

Τέλος, μόνο μέ μιά τέτοια βάση θὰ μπορέσει νά ἐγκαθιδρυθεῖ μιά στενὴ συνεργασία· τοῦτο, εὐτυχῶς, ἔχει ἤδη γίνεῖ ἀντιληπτό. Ἡ κοινὴ κληρονομία μας μᾶς ὑποχρεώνει νά βαδίσουμε πρὸς αὐτό· ἡ κοινὴ μας κληρονομία τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἀνθρώπου καί τῶν τεράστιων πνευματικῶν καί ὕλικῶν ἀναγκῶν του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος ποτὲ δέν ἔπαψε νά ἀγαπᾷ τὸ λαὸ του (βλ. Ρωμ. 11:1), θὰ μπορέσουμε νά πορευθοῦμε μέσῳ διαφορετικῶν ὁδῶν — πού τελικά θὰ συγκλίνουν — καί θὰ φτάσουν μέ σεβασμὸ καί συμφιλωμένοι στὴν ἀδελφοσύνη καί στὴν πλήρη ἐπίτευξη τοῦ Θεικοῦ σχεδίου τῆς ἱστορίας.

Εἶμαι εὐτυχὴς πού σᾶς ἐνθαρρύνω, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί καί ἀδελφές ἐν Χριστῷ, νά συνεχίσετε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πού ξεκινήσατε, ἀποδεικνύοντας τὴν ὀξυδέρκεια καί τὴν ἐμπιστοσύνη σας, καθὼς καί τὴν ἀπεριόριστη πίστη σας στὸ Magisterium. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο παρέχεται μιά πραγματικὴ ὑπηρεσία στὴν ἐκκλησίᾳ, πού ἀπορρέει ἀπὸ τὴν μυστηριώδη ὁπιστολή της, καί συνεισφέροντες γιά τὸ καλὸν τῆς ἐκκλησίας, τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

ΕΒΡΑΙΟΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

Ὁ κ. Χ. Χουρζαμάνης — Ἀθήνα, μᾶς γνωρίζει τὰ παρακάτω σχετικὰ μέ μερικοὺς Ἑβραίους στὴν Ἀθήνα, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς κατοχῆς:

«Κάτι προσθέτω καί ἐγὼ μέ πολλὴ συντομία. Εἶναι μιά ἀσήμαντη προσφορά. Ὁ συνάδελφός μου στὴν Τράπεζα Θεσσαλονίκης Δανιὴλ Λεὼν Μπάρνεσταϊν ἦταν συμπατριώτης μου. Γεννήθηκε στὴν Ἀμισσά — Σαμψούλς. Οἰκογενειακὸς φίλος ἀπὸ τούς πατεράδες μας. Εἶχε πέντε κορίτσια καί ἕνα ἀγόρι. Ἐπὶ Γερμανῶν τὴ μεγάλη κόρη τὴν εἶχα σπῆτι μου, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τὸ 1946 παντρεύτηκε στὴ Μάλτα.

Στὴν Καλλιθέα ὅπου ἔμεινα, στὸ σπῆτι τοῦ Παπακωνσταντίνου γνωρίστηκα μέ τὸν Ἀλέκο Τσιβρέ ἀπὸ τὴν Καβάλα, φωτογράφο στὸ ἐπάγγελμα. Ἐκεῖ ἦσαν κρυμμένοι μέ χριστιανικὰ ὀνόματα τρία άτομα, γυναίκα καί παιδί. Τὰ πράγματα στένεψαν λόγω περιεργείας τῆς γειτονιάς. Τούς πρότεινα νυκτερινὴ φιλοξενία. Εἶχα δύο δωμάτια καί χῶλ. Εἶχα καί τὴν Μπάρνεσταϊν. Σέ γειτονικό σπῆτι ἡ γυναίκα μου βρῆκε ἕνα δωμάτιο. Ἦσαν καλὰ ἀσφαλισμένοι. Ὁ Τσιβρέ ἄνοιξε στὴν πλατεία Καλλιθέας φωτογραφεῖο. Ἐπωνυμία «Ρήτα». Ρετουσιέρ εἶχε τὸν Παπακωνσταντίνου. Ἐκεῖ σύχναζαν καί ἄλλοι Ἰσραηλίται, φυσικὰ μέ χριστιανικὰ ὀνόματα. Κατὰ διαβολικὴ σύμπτωση ἄρχισε νὰ συχνάζει καί ὁ περίφημος Ρεκανάτι, ὁ προδότης, ὅπως μάθαμε. Ἐρχονται τὰ S.S. βλέπουν ταυτότητες καί ἀρχίζουν σωματικὴ αὐτοψία μέ πρῶτο τὸν Παπακωνσταντίνου. Τὸν ἀφήνουν διότι δέν εἶχε περιτομή. Τούς ἄλλους μετὰ τὴν αὐτοψία τούς παίρνουν. Ὁ Παπακωνσταντίνου τρέχει σπῆτι μας. Εἰδοποιεῖ τὴ γυναίκα μου, ἡ ὁποία εἰδοποιεῖ τὴν Τσιβρέ. Παίρνει τὸ παιδί της καί φεύγει γιά τὴ Ν. Σμύρνη. Τρέχουν τὰ S.S. στὸ σπῆτι. Ἡ Τσιβρέ — τὸ γένος Λ. Πενοζίλιο — μόλις πρόλαβε καί ἔφυγε μέ τὸ γιό της. Σήμερα εἶναι στὸ Ἰσραήλ. Ἡ οἰκογένεια Μπάρνεσταϊν ἔφυγε γιά τὴν Ἀμερικὴ φροντίδι Τζόουντ».

Έγιναν τὰ ἐγκαίνια τοῦ Γηροκομείου «Σαοὺλ Μοδιάνο» στή Θεσσαλονίκη

Έγιναν στή Θεσσαλονίκη τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἱσραηλικοῦ γηροκομείου «Σαοὺλ Μοδιάνο», ἐνός ἰδρύματος πού ἔχει προσφέρει πολλά στήν ἐβραϊκή κοινότητα τῆς Θεσσαλονίκης ἀπό τό 1928 μέχρι τοῦ βίαιου ἐκτοπισμοῦ τοῦ ἱσραηλικοῦ στοιχείου ἀπό τοὺς Ναζί.

Τό ἴδρυμα ἔχει δυνατότητα ὑπεράσπεως 70 ἀτόμων. Οἱ ὑπερήλικες πού στεγάζονται σήμερα στό κτίριο — ἐπτά περίπου — εἶναι ὄχι τόσο μέ οἰκονομική ἀνεπάρκεια, ἀλλά ἄτομα πού στή ναζιστική περίοδο ἔχασαν τοὺς συγγενεῖς τους, τὰ παιδιά τους καί γενικά ἄτομα πού δέν ἔχουν κανένα νά τοὺς φροντίζει.

Ἡ τελετή ἑναρξη τῶν ἐγκαίνιων ἐγίνε ἀπό τό ραββίνο τῆς ἱσραηλιτικῆς κοινότητος στή Θεσσαλονίκη.

Στή συνέχεια μίλησε ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ γηροκομείου κ. Ἰωνᾶς Στρούσας, ὁ ὁποῖος εἶπε ὅτι ἡ κοινότητα αὐτή εἶχε τιμηθεῖ ἤδη ἀπό τόν 16ο αἰώνα μέ τόν τίτλο τῆς «Μητέρας τοῦ Ἰσράηλ» καί ἡ μέχρι τώρα δραστηριότητά της καί τὰ ἔργα της ἐπιβεβαιώνουν καί καταξιώνουν τόν ἐπίσημο αὐτό τίτλο. Ἀνέκαθεν ἀσχολήθηκε μέ τή δημιουργία ἰδρυμάτων, πού πρόσφεραν περίθαλψη κατὰ τρόπο ὑποδειγματικό. Ἡ ὑπαρξη τῶν ἰδρυμάτων αὐτῶν ἀνάγεται στήν ἐποχή τῆς ἐξόδου ἀπό τήν Ἰσπανία καί ἐπὶ τέσσερις καί πλέον αἰῶνες παρείχαν συνεχῶς τίς μεγάλες ὑπηρεσίες τους, μολοντί ἀντιμετώπιζαν πολλές φορές μεγάλες δυσχέρειες καί δεσπερίλυτα προβλήματα, ἰδιαίτερα μετά τήν πυρκαϊά τοῦ 1917, πού κατέστρεψε 50.000 Ἰσραηλίτες τῆς Θεσσαλονίκης ἀστεγους, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων ἦταν ἀποροι καί τό ἔργο τῆς περιθάλψεως τους ἦταν τεράστιο. Παρ' ὅλα αὐτά ὅμως τὰ ἀγαθοεργά σωματεία τῆς κοινότητος, κατόρθωσαν νά ἐκπληρώσουν τόν προορισμό τους.

Τό γηροκομεῖο αὐτό ἰδρύθηκε τό 1928 καί εἶναι ἀφιερωμένο στή μνήμη τοῦ Σαοὺλ Μοδιάνο. Τό ἴδρυμα ὅμως αὐτό δέν εἶναι ἡ μοναδική κοινωνική προσφορά τῆς οἰκογένειας Μοδιάνο. Ἡ οἰκογένεια Μοδιάνο συνκαταλέγεται

Ἐσωτερικό δωματίου.

Ἐξωτερική ἀποψη τοῦ ἱηροκομείου.

στούς ἰδρυτες τῆς περίφημης συναγωγῆς «Ἰτάλια».

Ἐπίσης, συνέβαλε στήν ἴδρυση τῆς συναγωγῆς Μπέθ - Σαοὺλ, πού ἦταν ἡ κεντρική συναγωγή τῆς Θεσσαλονίκης ἀπό τό 1917 μέχρι τήν καταστροφή της ἀπό τοὺς Ναζί. Ἀνέδειξε πλῆθος κοινωνικῶν ἡγετῶν, ἀνάμεσα σ' αὐτούς καί ὁ Σαοὺλ Μοδιάνο, πού πέθανε τό 1924. Τέσσερα χρόνια μετά τό θάνατό του, τό 1928, τὰ παιδιά του γιά νά τιμήσουν τή μνήμη τοῦ πατέρα τους ἀποφάσισαν νά συμπληρώσουν τό εὐρύ πλῆγμα τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων πού διατηροῦσε τότε ἡ ἱσραηλιτική κοινότητα Θεσσαλονίκης μ' ἕνα νέο ἴδρυμα, τό γηροκομεῖο, τό ὁποῖο ἀνοίξε τίς πύλες του τό 1930. Μέχρι τό 1943 πρόσφερε ὑψίστης σπουδαιότητος ὑπηρεσίες στόν ἐβραϊσμό τῆς Θεσσαλονίκης. Ἐφθασε ὅμως ἡ περίοδος τῆς ναζιστικῆς κατοχῆς καί τό ἴδρυμα ἀκολούθησέ τήν τραγική τύχη καί τῶν ἄλλων ἐβραϊκῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων τῆς Θεσσαλονίκης. Οἱ τρόφιμοί του ἐκτοπίστηκαν στήν Πολωνία καί ἐξοντώθηκαν στούς θαλάμους ἀερίων τῶν στρατοπέδων συγκεντρώσεως.

Τό 1945 μετά τήν ἀπελευθέρωση οἱ ἱσραηλιτικές κοινότητες μάζεψαν τοὺς λίγους διασωθέντες τῶν στρατοπέδων τοῦ θανάτου. Τά διάφορα εὐαγή ἰδρύματα ἦταν ἀδύνατον νά λειτουργήσουν, οἱ πόροι ἔλειπαν καί τό σύνολο ἐκείνων πού ξέφυγαν ἀπό τό θάνατο εἶχε ἀπόλυτη καί ἀμεση ἀνάγκη ἡθικῆς καί ὕλικῆς βοήθειας. Τά κτίρια τοῦ γηροκομείου εἶχαν ἐρειπωθεῖ. Ἡ κατάσταση συνεχίστηκε μέχρι τό 1969. Εἶχε περάσει ἕνα τέταρτο τοῦ αἰῶνα ἀπό τήν ἐποχή τοῦ ὀλοκαυτώματος καί ἡ δημογραφική σύνθεση τοῦ

ΛΟΓΩ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ

ΤΟ ΠΑΚΙΣΤΑΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΙ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ ΕΒΡΑΙΟΥ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΟΥ

Τό Πακιστάν απαγόρευσε στον κ. Τζέραλντ 'Ισραέλ, αναπληρωτή γενικό γραμματέα της «'Αλ-λιάνς 'Ισραελίτ» και μέλος του Εύρωπαϊκού Κοινοβουλίου, να εισέλθει στη χώρα και τον χαρακτήρισε ως «άνεπιθύμητο».

Ο κ. 'Ισραέλ επρόκειτο να επισκεφθῇ τό Πακιστάν επίκεφαλής τριμελούς αντιπροσωπείας του Εύρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μέ σκοπό τήν επίτοπια εκτίμηση του τρόπου μέ τόν οποίο χρησιμοποιεῖται ἡ οικονομική ἐνίσχυση τῆς Εύρωπαϊκῆς Οικονομικῆς Κοινότητος ὑπέρ τῶν ἀφγανικῶν προσφυγικῶν στρατοπέδων.

Τοῦτο ἀνακοίνωσε ὁ πρόεδρος τοῦ Εύρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου κ. Πιέτ Ντάνκερτ, ὁ ὁποῖος ἀνέφερε ὅτι

ἐβραϊκοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐπανάφερε στήν επικαιρότητα τό θέμα στέγαση καί περίθαλψη τῶν ὑπερηλίκων 'Ισραηλιτῶν. Ἡ 'Ισραηλιτική κοινότητα Θεσσαλονίκης ἀνέλαβε ὅλες τίς δαπάνες γιά τήν ἀνέγερση καί τόν ἐξοπλισμό τοῦ ἱδρύματος. Ὁ θεμέλιος λίθος τέθηκε τόν Αὐγουστο τοῦ 1973 καί ἀπό τόν 'Ιανουάριο τοῦ 1982 τό γηροκομεῖο δέχθηκε τούς πρώτους ὑπερήλικες.

† Στή συνέχεια μίλησε ὁ πρόεδρος τοῦ γηροκομείου κ. Ἀλβέρτος Σαούλ, ὁ ὁποῖος τόνισε ὅτι 40 χρόνια μετά τίς καταστροφές πού δέχθηκαν ἀπό τίς ὀρδές τῶν Ναζί καθίστασαν ἐπιτέλους νά ἀνασυγκροτήσουν τό γηροκομεῖο Μοδιάνο, πού ἀποτελεῖ πολύτιμη συμβολή, ὑλική καί ἡθική, στήν τρίτη ἡλικία. Τό κοινωφελές αὐτό ἔργο, μπορεῖ πλέον νά συνεχίσει τήν ὥραία του δράση. Βρίσκεται στήν περιοχή Ἀνθῶν, στήν ὁδὸ Κίμωνος Βόγα. Κατόπιν χαρωδία τοῦ 'Ισραηλιτικοῦ σχολείου ἀπέδωσε διάφορα 'Ισραηλινά τραγούδια.

■ Τήν ἐκδήλωση χαιρέτισε ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς 'Ισραηλικῆς Κοινότητος Λάρις κ. Λεβὴ, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τήν ἱκανοποίησή του γιὰ τό ἱδρυμα τίθεται στή διάθεση τῶν ὑπερηλίκων 'Ισραηλιτῶν ὁλόκληρης τῆς Ἑλλάδας. Μίλησε ἄκομα καί ἡ πρόεδρος τοῦ γηροκομείου κ. Ρετζίνα Μπενβένιστε πού εὐχαρίστησε ὅλους ὅσοι συνέβαλαν στήν ἐναρξη τῆς λειτουργίας του.

ὁ Πακιστανὸς πρόεδρος τὸν πληροφόρησε ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ αὐτὴ δὲν εἶναι εὐπρόσδεκτη στὴ χώρα του, ἐπειδὴ ἀρχηγὸς τῆς εἶναι ὁ κ. 'Ισραέλ. Ὁ κ. Ντάνκερτ πρόσθεσε ὅτι ὅταν ἔλαβε καὶ ἐπιβεβαιωτικὸ τηλεγράφημα ἀπὸ τὸ 'Ισλαμαμπάτ καὶ εἶδε τὸ περιεχόμενό του, «δὲν μποροῦσε νὰ πιστέψει στὰ μάτια του».

Ὁ κ. 'Ισραέλ, πού γεννήθηκε στὴν Ἀλγερία, εἶναι μέλος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Προοδευτικοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος καὶ μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Διεθνοῦς 'Ινστιτούτου γιὰ τὰ Ἀνθρώπινα Δικαιώματα.

Μετά τὴν ἀνακοίνωση τοῦ κ. Ντάνκερτ, ὁ Ἀγγλὸς εὐρωβουλευτὴς λόρδος Μπέθελ, τόνισε πρὸς τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο ὅτι εἶναι ἀναγκασμένος νὰ συμπεράνει ὅτι τὸ Πακιστάν, μετὰ τοῦ ὁποῖου ἡ Βρεταννία διατηρεῖ «στενοὺς καὶ ἱστορικοὺς δεσμούς, κυβερνᾶται σήμερα ἀπὸ μία ἀντισημιτικὴ κυβέρνησις». Ὁ λόρδος Μπέθελ πρόσθεσε ὅτι οἱ πακιστανικὲς Ἀρχές κατέστησαν σαφές ὅτι «ὁ ἀποκλεισμός τοῦ κ. 'Ισραέλ δὲν ὀφείλεται στίς ὁποιοσδήποτε πολιτικὲς πεποιθήσεις του οὔτε στίς θέσεις σχετικὰ μέ τὴν αραβοϊσραηλινὴ διένεξη ἢ μέ ὁποιοσδήποτε ἄλλες ἐνέργειές του. Ὁ ἀποκλεισμός του ὀφείλεται στό γεγονός τοῦ ὀνόματός του καὶ τῆς καταγωγῆς του. Αὐτὲς δὲ οἱ λέξεις ἀναφέρονται μέσα στὴν ἐπίσημη ἀλληλογραφία μετὰξὺ 'Ισλαμαμπάτ καὶ Βρυξελλῶν».

Καὶ συνέχισε τονίζοντας: «Τὸ ὄνομα καὶ ἡ καταγωγή του ἀναφέρονται ἀπὸ τὴν πακιστανικὴ κυβέρνησις ὡς οἱ λόγοι γιὰ τὴν ἔρρηξή της νὰ ἀποδεχθῇ ἔναν ἐκπρόσωπο αὐτοῦ τοῦ Κοινοβουλίου. Τί πῶς προσβλητικὴ δικαιολογία θὰ μποροῦσε νὰ προβάλλει;»

«Πρέπει νὰ γνωρίζουμε», συνέχισε ὁ λόρδος Μπέθελ, «ὅτι δὲν ἦσαν οἱ Ἀφγανοὶ πρόσφυγες ἐκεῖνοι πού πήραν αὐτὴ τὴν ἀπόφαση, παρόλον ὅτι μερικοὶ ψίθυροι ἀκούγονται σὰν νὰ πρόκειται περὶ αὐτοῦ... Ἡ πακιστανικὴ κυβέρνησις εἶναι ἐκεῖνη πού πήρε αὐτὴ τὴν ἀπόφαση, τὴν ὁποία καὶ διατύπωσε σὲ ἐπίσημη ἀλληλογραφία».

Ὁ Δανὸς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Κιέλντ Όλσεν, διαμαρτυρήθηκε ἐπίσης γιὰ τὸν ἀποκλεισμό τοῦ κ. 'Ισραέλ ἀπὸ τὸ Πακιστάν, μιά ἐνέργεια πού τὴν χαρακτήρισε σὰν «μέτρο τοῦ θεσμοῦ τοῦ ἀπαρχαίντ».

Ἡ εὐρωβουλευτὴς κ. Μαρία Μασιότσι, τοῦ Ἰταλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος κατέθεσε στὸ Κοινοβούλιο πρόταση μέ τὴν ὁποία ὁ ἀντισημιτισμὸς καταδικάζεται σὰν ἓνα ἀπαράδεκτο φαινόμενο καὶ ὅτι διακρίσεις πού ἀπορρέουν ἐξαιτίας τοῦ ὀνόματος ἢ τῆς καταγωγῆς κάποιου ὑποβιβάζουν τὴν αὐτονομία καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου. Προτείνει δὲ ὅπως ἡ ἀρμόδια ἐπιτροπὴ τῆς ΕΟΚ ἀναθεωρήσει τίς οικονομικὲς σχέσεις της μέ τὸ Πακιστάν. Ἡ πρόταση αὐτὴ ἔλαβε τὴν ὁλόθερμη ὑποστήριξη ἄλλων εὐρωβουλευτῶν.

✱

ENRIQUE SAPORTA Y BEJA

EN TORNO DE LA
TORRE BLANCA

Editions «VIDAS LARGAS»

«Γυρίζοντας τόν Λευκό Πύργο»: (Μυθιστόρημα
στήν έβραιο - ισπανική).

Ο έπίτιμος πρόεδρος του Γαλλικού Συλλόγου γιά τή διατήρηση καί τή διάδοση τής έβραιο - ισπανικής γλώσσας καί κουλτούρας Ένρίκε Σαπόρτα καί Μπέζα γεννήθηκε στή Θεσσαλονίκη στό τέλος του περασμένου αιώνα, από οίκογένεια ισπανο - πορτογάλων, ισπανικής ύπηκοότητας.

Σπούδασε στή γενέτειρά του, στό Γαλλικό Λύκειο. Πήρε τά δύο άπολυτήρια Γυμνασίου καί πήγε στό Παρίσι γιά νά συνεχίσει τίς σπουδές του: Φυσική, Χημεία καί Ιατρική. Τό 1919 προσεβλήθη από τήν ισπανική γρίπη καί άναγκάστηκε νά διακόψει τίς σπουδές του, μή μπορώντας νά τίς ξανασυνεχίσει.

Βαθύς γνώστης του τζονδέσμου (λαδίνο - έβραιοϊσπανικά) τής μητρικής του γλώσσας, έγραψε πρόσφατα τό «Γυρίζοντας τόν Λευκό Πύργο», μυθιστόρημα μέ σεφαραδικό περιεχόμενο, έρωτικό, τό χρονικό τής γενέτειράς του, πού ήταν παραδομένη στους πολέμους, στίς έπαναστάσεις καί στήν τρομοκρατία, έχοντας σάν στόχο τούς Τούρκους.

Σάν πλαίσιο έχει τή ζωή τών Ισπανοεβραίων, τά ήθη καί έθιμά τους, τίς γιορτές τους, τίς χαρές καί τίς λύπες τους. Τούς βλέπουμε νά ζοϋν, νά τραγουδοϋν καί νά μιλοϋν όπως έκαναν 500 χρόνια πρίν, όταν τούς έδιωξαν από τήν Ισπανία (1492). Βρίσκει κανείς παραμύθια, τραγούδια καί παροιμίες γραμμένα σ' αυτά τά Ισπανικά μέ μεσαιωνικούς ήχους.

Αυτή ή ζωή μέ τόν παλιό τρόπο προκαλεί τό θαυμασμό τών Ισπανών πού βρίσκουν σ' αυτή τήν άνταύγεια του Χρυσού Αιώνα.

Τό μυθιστόρημα αυτό προβάλλει τέλεια αυτά πού έγραψε ο Angel Pulido, γιά τούς Σεφαραντί στό βιβλίο του «Ισπανοί χωρίς πατρίδα»: Ο Ισπανός ...πού μπαίνει σέ ένα

σεφαραντί σπίτι άκούει τή γλώσσα του, μελετάει τή ζωή του, έξερευνάει τήν μυχή του καί δέν μπορεί, έκτός άν είναι κουτός, νά μή αισθανθεί καί ντροπισμένος...».

Θυμίζουμε ακόμα ότι ο συγγραφέας μας είναι ειδικός γιά παροιμίες. Έχει ήδη εκδώσει τό 1957 τό «Παροιμίες σεφαραδικές» (έξαντλημένο). Τό 1978 «Παροιμίες τών Έβραίων Σεφαραντί», μέ πρόλογο του Haim - Vidal Saporta. Μιά τρίτη συλλογή έτοιμάζεται.

Έγραψε ακόμα μία σύντομη μελέτη, «Σαλονίκη καί οι Ισπανοί - Έβραίοι της», πού εξέδωσε ή Vidas Sargas, ο Σύλλογος πού εξέδωσε καί τό βιβλίο γιά τό όποιο μιλήσαμε.

ΤΑΣΟΥ ΖΑΠΠΑ: «Ξένοι καί δικοί μας τόποι» (Άθήνα 1981).

Τό είκοστό βιβλίο του πολυγραφότατου φίλου συγγραφέα κ. Τ. Ζάππα περιέχει έντυπώσεις από ταξίδια στόν ελληνικό καί ξένο χώρο. Μέ παρατηρητικότητα καί άνοιχτή καρδιά, έτοιμος νά δεχθεί τά μηνύματα του κάθε τόπου, ο συγγραφέας ζει τίς περιοχές πού έπισκέπεται.

Ο κ. Ζάππας άναφέρει, έκτός τών άλλων, τήν έπίσκεψη του καί στό στρατόπεδο του Άουσβις γιά νά καταλήξει έπιγραμματικά: «Φεύοντας ένωθα νά ντρέπομαι πού ήμουν άνθρωπος». Έπίσης στό στρατόπεδο του Νταχάου όπου «οί θάλαμοι νόμισα πώς άνάδιναν όσμή καμένης σάρκας» τό βλέμμα καί ή ψυχή του συγγραφέα έψαχναν μαζί μέ τούς χιλιάδες Ισραηλίτες νά «δοϋν» τόν πρωτοξεδεφό του, βέρο γεμιντζή του Εύβοϊκού Νικόλα Κ. Δουμουλιάκα.

ΑΠΟ ΤΟ ΜΙΔΡΑΣ

«Ο αυτοκράτωρ Άδριανός, έχων έπιστρέψει έκ τής πρός κατάκτηση του κόσμου έκστρατείας του, έκάλεσε τούς αὐλικούς του καί είπε πρós αυτούς: «Νϋν άζήω, όπως θεωρήτέ με Θεόν».

Είς έξ αυτών, άκούσας τούτο, είπεν: «Εύαρεστήθητι λοιπόν, βασιλεϋ, νά βοηθήσης μοι έν τή παρούση άνάγκη».

«Τίνι τρόπω»: ήρώτησεν ο αυτοκράτωρ.

«Έχω πλοϊόν, όπερ έξ αίτίας νηνεμίας άκίνητε έν τώ πελάγει καί περιέχει πάν ό,τι κέκτηται».

«Πολύ καλά», είπεν ο Άδριανός, «Θά πέμψω στόλον πρós διάσωσιν αυτού».

«Διατί νά ένοχληθής νά πράξης τούτο»; ήρώτησεν ο αὐλικός. «Απλώς πέμψον έλαφρόν φύσημα άνέμου».

«Άλλά πόθεν θά λάβω τόν άνεμον»;

«Εάν δέν γνωρίζης», άπεκρίθη ο αὐλικός, «τότε πώς δύνασαι νά είσαι ο τόν άνεμον δημιουργήσας Θεός»;

Ο Άδριανός άπήλθεν είς τόν οίκόν του λίαν δυσηρεστημένος.

Τανχουμά, βερεδιθ 7,10».

(«Από τό βιβλίο «Μιδράς» του καθηγητού κ. Άθ. Π. Χαστούπη)

עץ חיים היא

**Δένδρον ζωῆς εἶναι ἡ Τορά...
(Παροιμ. 3:18)**